

Etsivä nuorisotyö Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella 2013

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto

Opetus- ja kulttuuritoimi vastuualue/Nuorisotoimi

13.8.2014

Sisältö

Etsivä nuorisotyö Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella vuonna 2013	3
1. Nuorten määrät	5
2. Mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin?	6
3. Tavoitettujen nuorten koulutustaustat	8
4. Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan	10
5. Nuoren toimeentulo tavoittamisen aikaan	12
6. Nuoren asumistilanne tavoittamisen aikaan	15
7. Nuorten sijoittuminen ja toimenpiteet	17
8. Etsivä nuorisotyö ja sidosryhmäyhteistyö	20
9. Kyselylomakkeesta poimittuja avoimia vastauksia	22
Mitä asioita koette erityisen haastavaksi tai onnistuneeksi toiminnassanne?	22
Nuoret - Onnistumiset ja vastoinkäymiset	26
Avoin palaute	30

Kuvaluettelo

<i>KARTTA: ETSIVÄN NUORISOTYÖN KATTAVUUS SUOMESSA 2013</i>	4
<i>KUVA 1. KUINKA MONEEN NUOREEN ETSIVÄ NUORISOTYÖ OLI YHTEYDESSÄ 2010-2013 PSAVI ALUEELLA</i>	5
<i>KUVA 2. KUINKA MONTA NUORTA ETSIVÄ NUORISOTYÖ TAVOITTI 2010-2013 KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA</i>	6
<i>KUVA 3. MITÄ KAUTTA NUORET OHJAUTUIVAT ETSIVÄN NUORISOTYÖN PIIRIIN PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	7
<i>KUVA 3A. MITÄ KAUTTA NUORET OHJAUTUIVAT ETSIVÄN NUORISOTYÖN PIIRIIN KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2013</i>	7
<i>KUVA 3B. MITÄ KAUTTA NUORET OHJAUTUIVAT ETSIVÄN NUORISOTYÖN PIIRIIN PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	8
<i>KUVA 4. TAVOITETTUIJEN NUORTEN KOULUTUSTAUSTAT PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	9
<i>KUVA 4A. TAVOITETTUIJEN NUORTEN KOULUTUSTAUSTAT KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2013</i>	9
<i>KUVA 4B. TAVOITETTUIJEN NUORTEN KOULUTUSTAUSTAT PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	10
<i>KUVA 5. NUOREN ELÄMÄNTILANNE TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	11
<i>KUVA 5A. NUOREN ELÄMÄNTILANNE TAVOITTAMISEN AIKAAN KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2013</i>	11
<i>KUVA 5B. NUOREN ELÄMÄNTILANNE TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	12
<i>KUVA 6. NUOREN TOIMEENTULO TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	13
<i>KUVA 6A. NUOREN TOIMEENTULO TAVOITTAMISEN AIKAAN KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2013</i>	14
<i>KUVA 6B. NUOREN TOIMEENTULO TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	14
<i>KUVA 7. NUOREN ASUMISTILANNE TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	15
<i>KUVA 7A. NUOREN ASUMISTILANNE KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2013</i>	16
<i>KUVA 7B. NUOREN ASUMISTILANNE TAVOITTAMISEN AIKAAN PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	16
<i>KUVA 8. ARVIO SIITÄ, MISSÄ AJASSA NUORI SUIJITTUU ENSISIJASEEN TOIMENPITEESEEN PSAVI ALUEELLA VUOSINA 2011, 2012 JA 2013</i>	17
<i>KUVA 9. TOIMENPITEET, JOIHIN NUORIA ON ENSISIJASESTI OHJATTU PSAVI ALUEELLA 2011-2013</i>	18
<i>KUVA 9A. TOIMENPITEET, JOIHIN NUORIA ON ENSISIJASESTI OHJATTU PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2011-2013</i>	19
<i>KUVA 10. TAVOITETTUIJEN NUORTEN TILANNE KUNKIN VUODEN 2011, 2012 JA 2013 LOPUSSA PSAVI ALUEELLA</i>	20
<i>KUVA 11. YHTEISTYÖN SUJUMINEN ERI TAHOJEN KANSSA KAINUUSSA JA POHJOIS-POHJANMAALLA 2011-2013</i>	21
<i>KUVA 11B. YHTEISTYÖN SUJUMINEN ERI TAHOJEN KANSSA PSAVI ALUEELLA JA KOKO MAASSA 2013</i>	21

Etsivä nuorisotyö Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella vuonna 2013

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut.

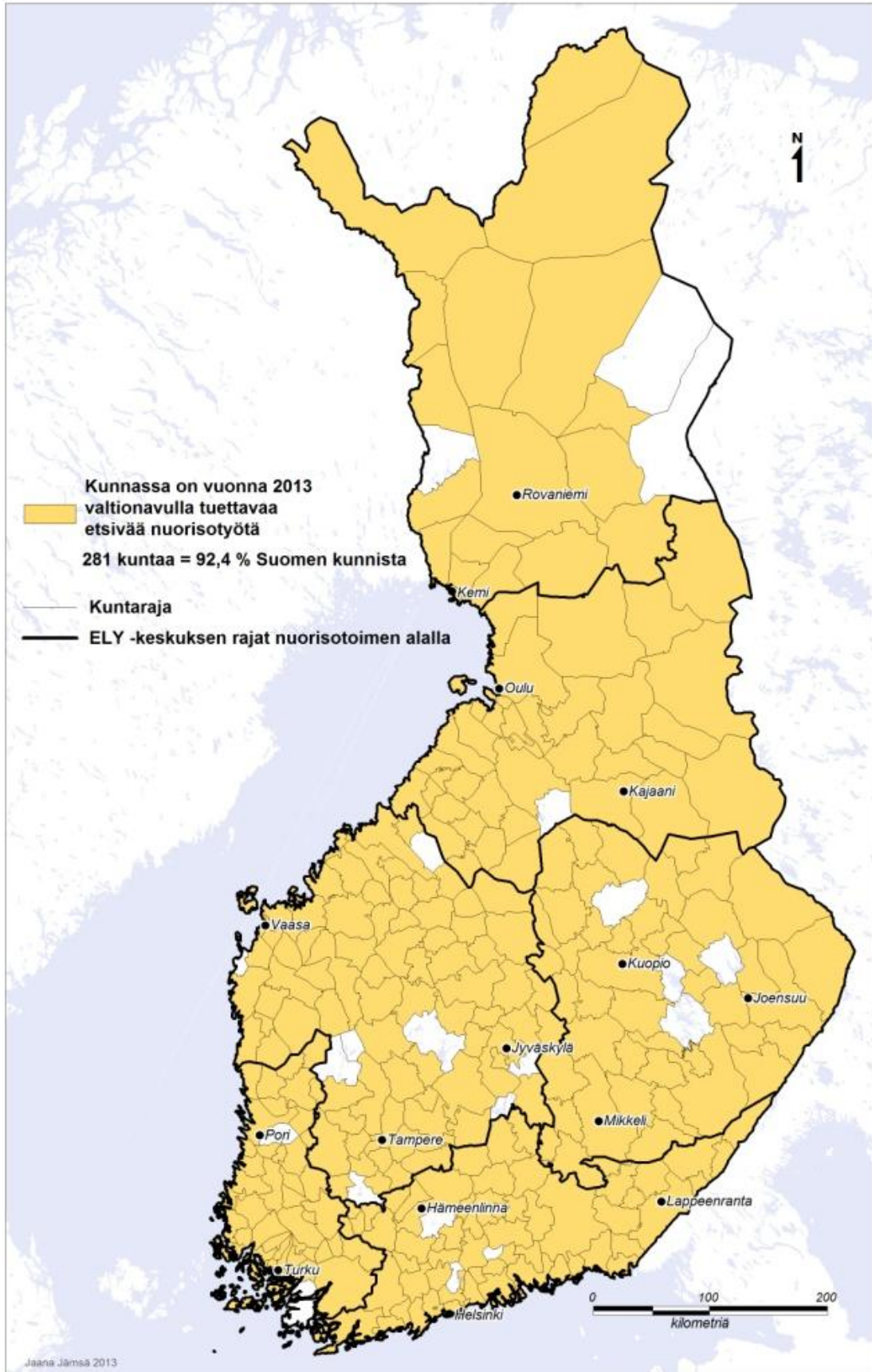
Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

Etsivästä nuorisotyöstä säädetään nuorisolaissa (2006/72). Lain mukaan etsivä nuorisotyö, kuten muukin nuorisotyö ja -politiikka, kuuluu kunnan tehtäviin. Laissa säädetään myös tietojen luovuttamisesta etsivää nuorisotyötä varten sekä etsivää nuorisotyötä varten luovutettujen tietojen käsittelystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksikkö myönsi avustusta yhteensä 49,25 HTV etsivään nuorisotyöhön Pohjois-Pohjanmaan aluehallintoviraston alueelle. Kainuuseen 11 HTV ja Pohjois-Pohjanmaalle 38,25 HTV. Avustusta myönnettiin 30 000 € yhtä HTV:tä kohti eli yhteensä 1 477 500 €. Vuonna 2013 ainoastaan Pyhännällä ei ollut etsivän nuorisotyön palveluja (kartta).

Opetus- ja kulttuuriministeriö kerää vuosittain tietoja etsivästä nuorisotyöstä. Tiedoista laaditaan valtakunnallinen yhteenveto. Tähän koosteeseen on kerätty tiedot vuoden 2013 kyselyn vastauksista painottuen erityisesti Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan vastauksiin. Joitakin tietoja on verrattu myös aiempien vuosien tietoihin. Koosteeseen on otettu mukaan myös valtakunnallinen vertailu joidenkin kysymysten osalta. Kyselyssä kartoitetaan etsivän nuorisotyöntekijöiden tavoittamien nuorten taustoja ja nykyistä tilannetta sekä nuoreen suunnattuja ohjaavia toimenpiteitä. Vuoden 2013 toimintaa koskevaan valtakunnalliseen kyselyyn vastasi 215 etsivää nuorisotyötä tekevää toimijaa.

Teksteissä ja kuvissa PSAVI alue tarkoittaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston aluetta, johon kuuluvat sekä Kainuun että Pohjois-Pohjanmaan maakunnat.

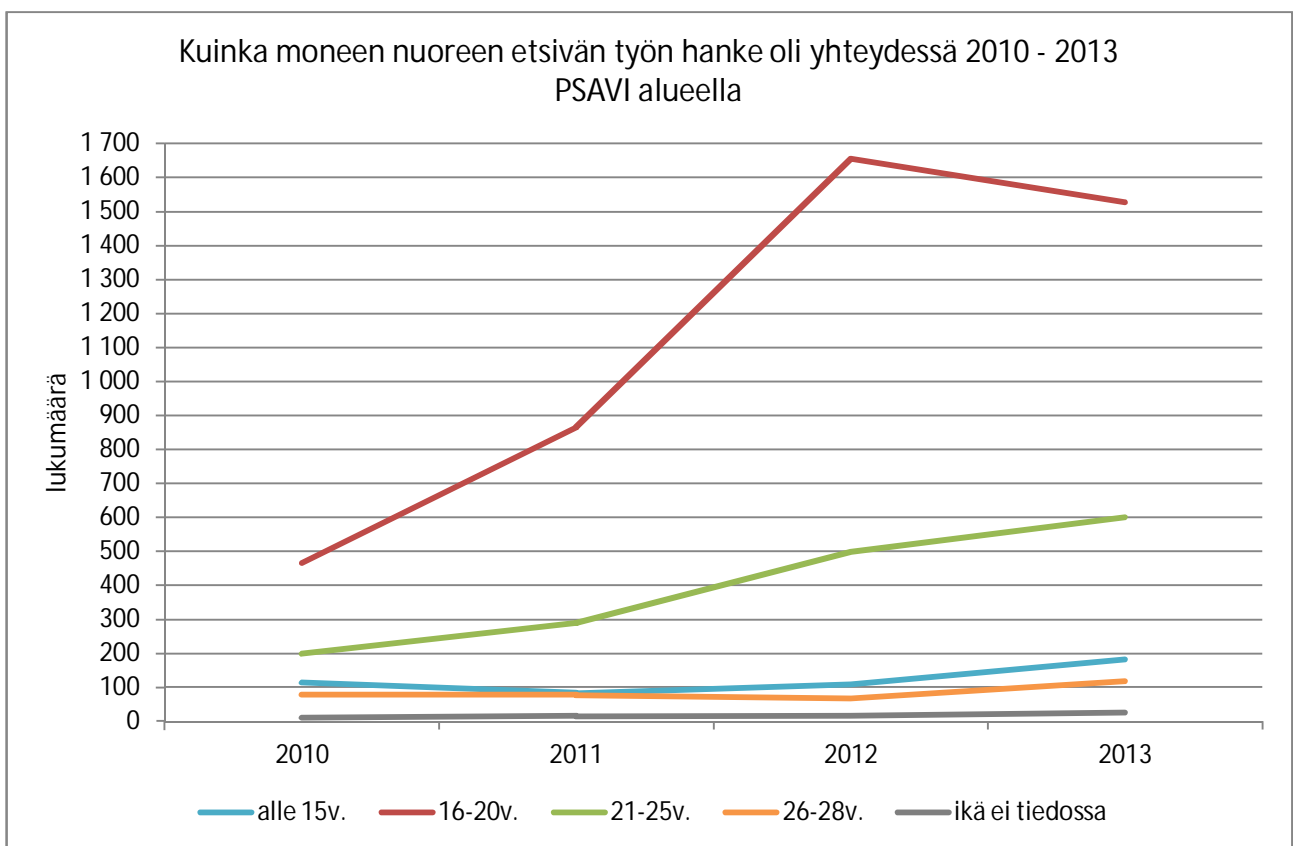

Kartta: Etsivän nuorisotyön kattavuus Suomessa 2013

1. Nuorten määrät

Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla yhteydenottojen kokonaismäärä on lisääntynyt aiempiin vuosiin verrattuna, vaikka 16–20-vuotiaiden määrä laskikin jonkin verran viime vuodesta. Vuosien 2010 ja 2013 välillä yhteydenottojen määrä on Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla kasvanut voimakkaammin kuin valtakunnassa keskimäärin. Yhteydenotot tuona ajanjaksona ovat kasvaneet 2,8 -kertaiseksi (+ 1590 henkeä) kun valtakunnan tasolla kasvu on ollut 2,5 -kertaista (+ 16149 henkeä). Eri ikäryhmien osuudet tavoitelluista olivat Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella samankaltaisia kuin koko maassa: yli 60 prosenttia oli 16–20-vuotiaita, noin 25 prosenttia oli 21–25-vuotiaita, kun taas muut ikäryhmät olivat selkeästi vähemmän edustettuina.

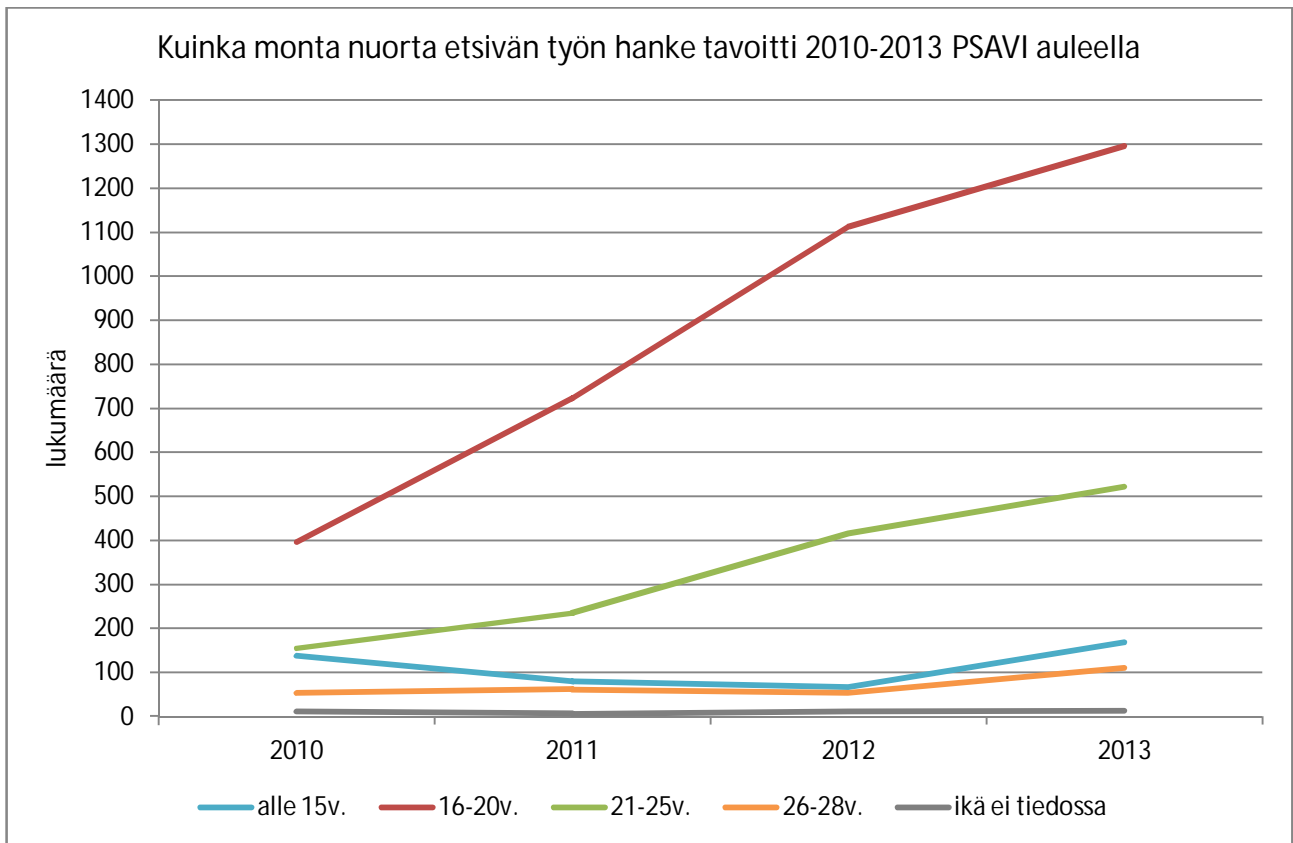
(Kuva 1.)

Kuva 1. Kuinka moneen nuoreen etsivä nuorisotyö oli yhteydessä 2010-2013 PSAVI alueella

Tavoitetuilla tarkoitetaan nuoria jotka ovat yhteyden oton jälkeen lähteneet mukaan johonkin toimenpiteeseen. Heidän määrä on kolmessa vuodessa noussut Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2,8 -kertaiseksi (+ 1359 henkeä). Valtakunnan tasolla kasvu on ollut 2,9 -kertaista (+ 10913 henkeä). Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä ei ole juuri eroja ikäryhmien osuuksissa. Lukumäärällisesti kaikissa ikäryhmissä tavoitettujen määrä kasvoi. Sekä 16–20-vuotiaiden että 21–25-vuotiaiden suhteellinen osuus on kuitenkin pienentynyt verrattuna edelliseen vuoteen. Alueella 16 – 20 -vuotiaiden osuus on 61 % ja 21–25-vuotiaiden osuus on 25 %. Sen sijaan muiden ikäryhmien osuus on noussut edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten on kasvanut alle 15-vuotiaiden osuus. Etsivän nuorisotyön varsinaiseksi kohderyhmäksi voidaan kutsua 16- 25 -vuotiaita nuoria.

(Kuva 2.)

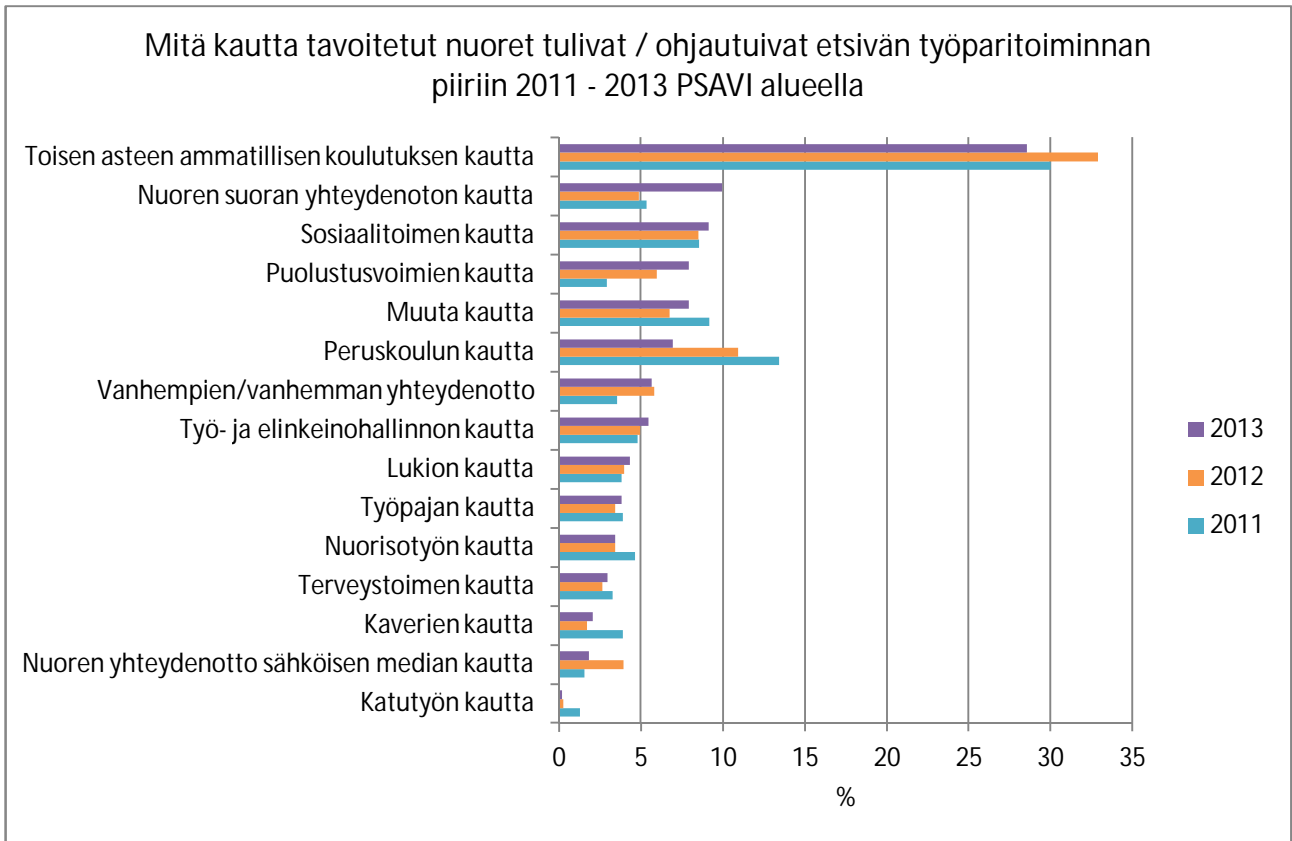
Kuva 2. Kuinka monta nuorta etsivä nuorisotyö tavoitti 2010-2013 Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla

2. Mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin?

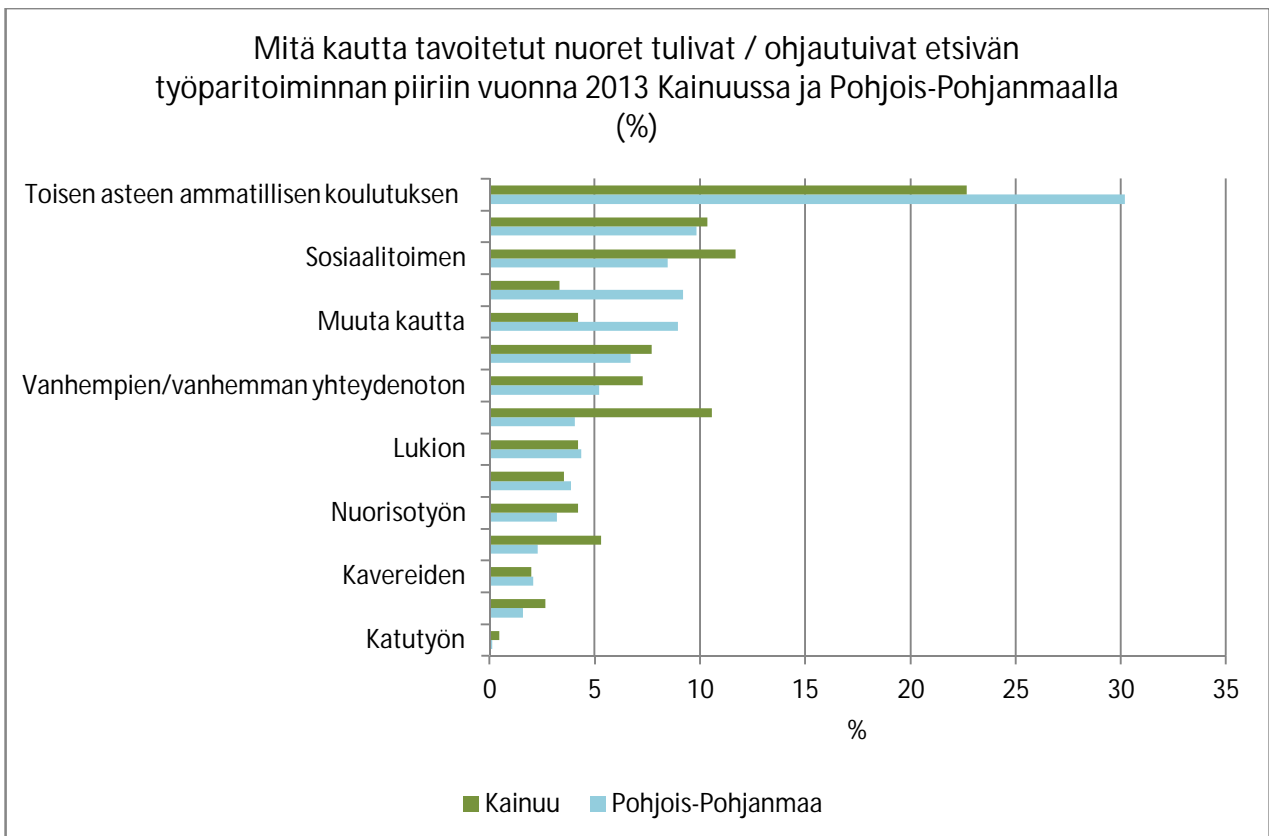
Pohjois-Pohjanmaalla lähes kolmasosa ja Kainuussa lähes neljäsosa tavoitetuista nuorista ohjautui etsivän työn piiriin toisen asteen ammatillisen koulutuksen kautta. Osuus koko alueella on noin 29 %, joka on muutamien prosenttien pienempi kuin vuonna 2012. Luku on hieman isompi kuin koko maassa, jossa toisen asteen koulutuksen osuus on 26 %. Peruskoulusta ohjautuvien osuus on jatkanut laskuaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella. Lisäksi tavoitetuista nuorista entistä harvempi tuli etsivän työparitoiminnan piiriin nuoren sähköisen median kautta tehdyn yhteydenoton kautta. Sen sijaan nuorten suorien yhteydenottojen määrä on kasvanut selvästi vajaasta viidestä prosentista lähes kymmeneen prosenttiin.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä on jonkin verran eroja siinä mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän piiriin. Pohjois-Pohjanmaalla toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja puolustusvoimien osuudet ovat suuremmat kuin Kainuussa. Kainuussa sosiaalitoimen, työ- ja elinkeinohallinnon sekä terveystoimen osuudet ovat suurempia kuin Pohjois-Pohjanmaalla. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alue eroaa koko maan osuuksiin verrattuna selkeimmin siinä, että osuus puolustusvoimien kautta etsivän piiriin ohjautuneista nuorista oli alueella selkeästi suurempi. Kokonaisuutena Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueen osuudet ovat kuitenkin suurimmaksi osaksi hyvin samankaltaisia kuin koko maassa.

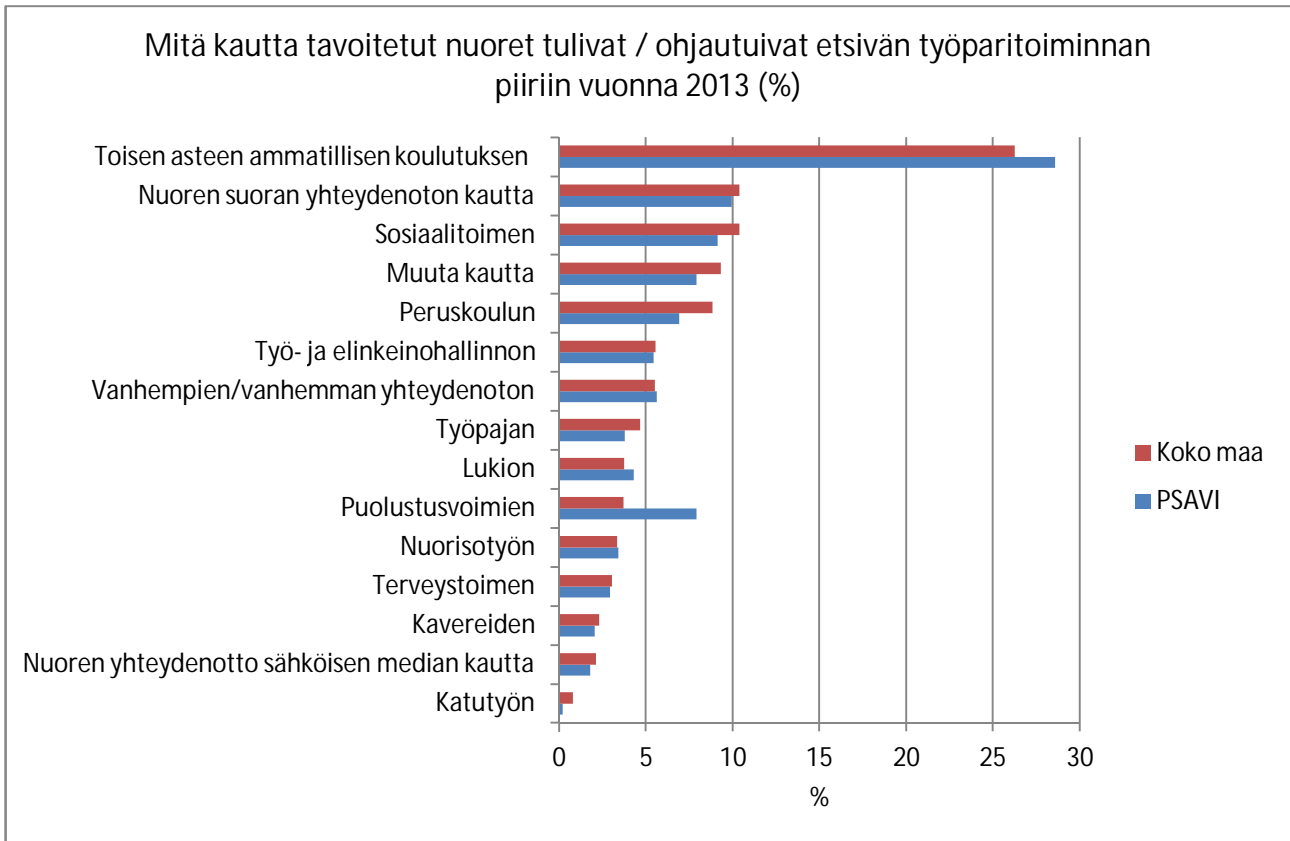
(Kuvat 3, 3a ja 3b)

Kuva 3. Mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin PSAVI alueella 2011-2013

Kuva 3a. Mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2013

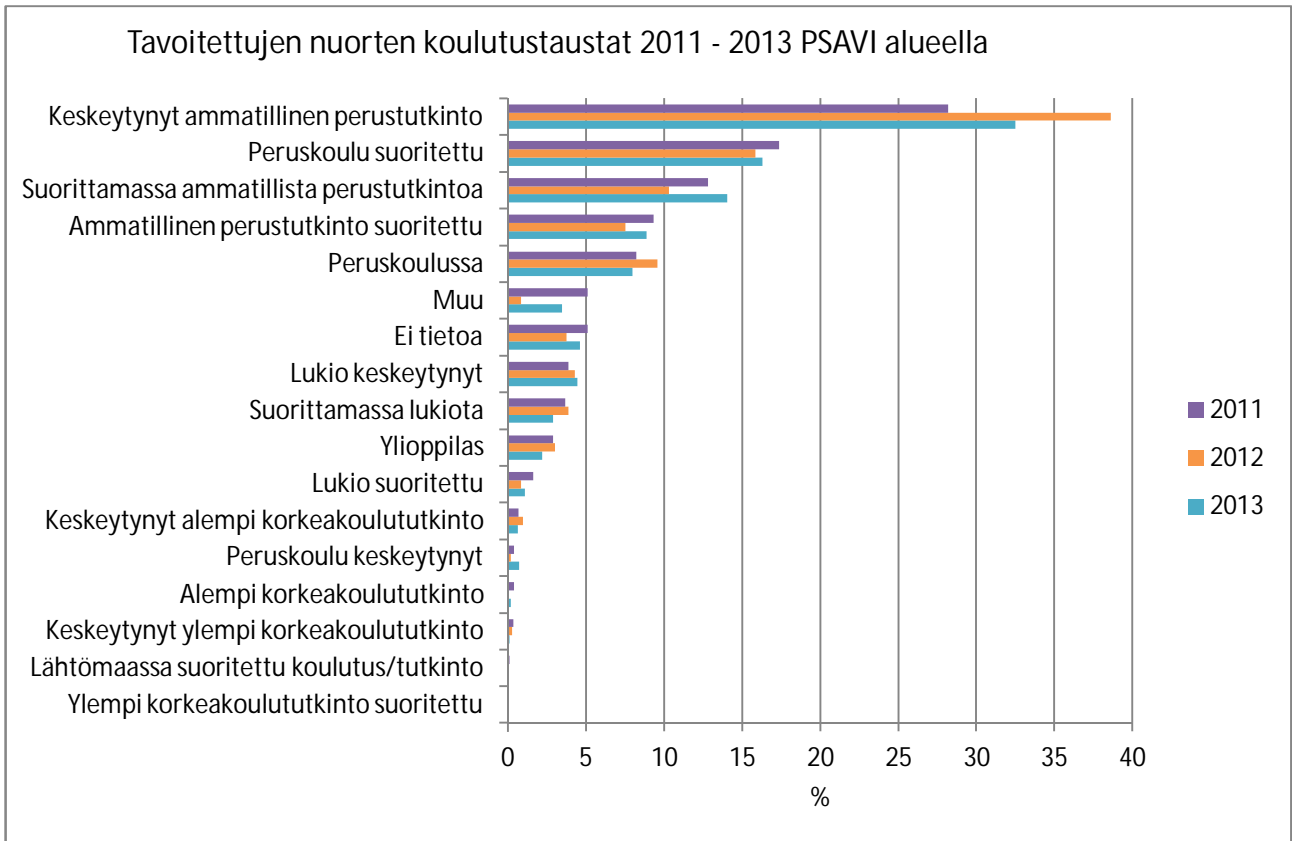
Kuva 3b. Mitä kautta nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin PSAVI alueella ja koko maassa 2013

3. Tavoitettujen nuorten koulutustaustat

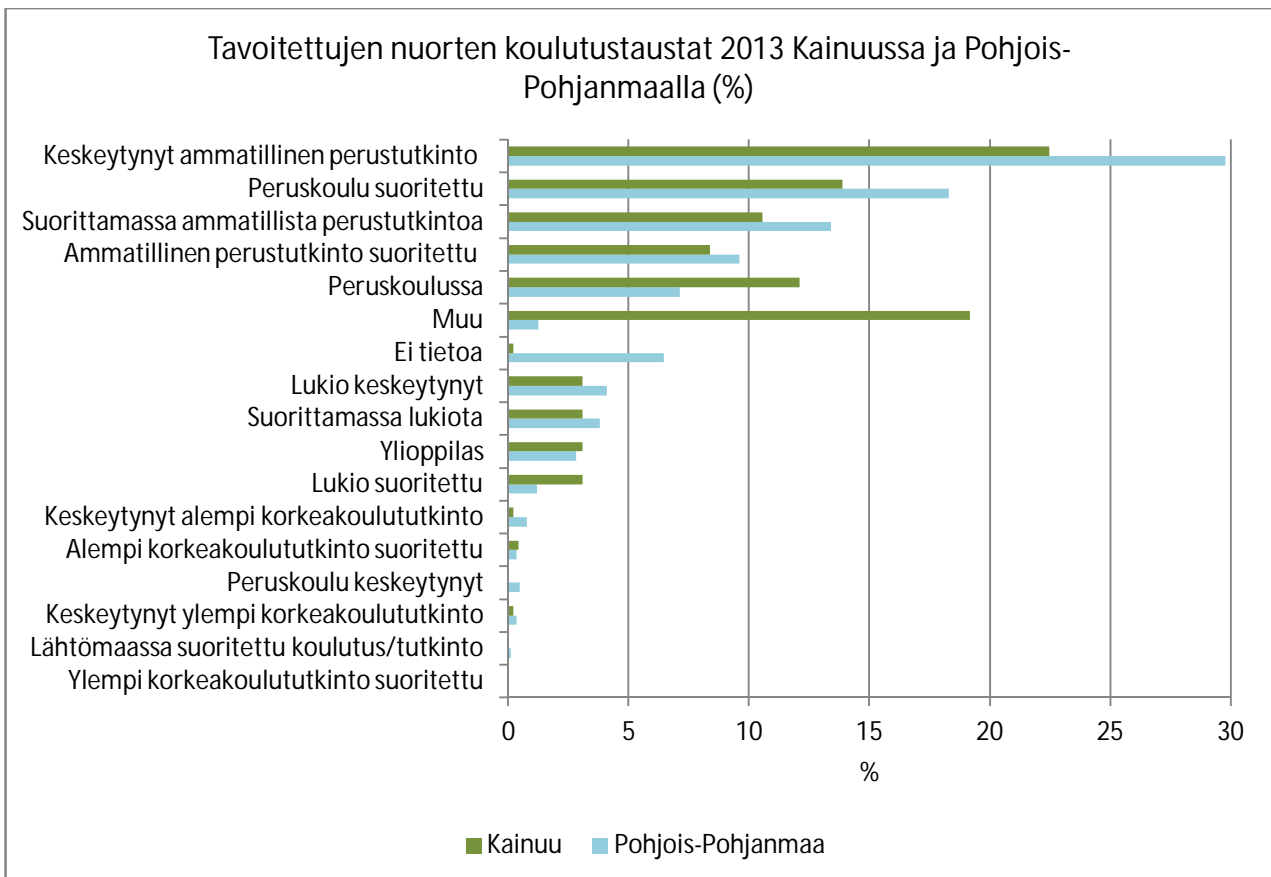
Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2013 tavoitetuista nuorista noin 28 % on keskeyttänyt ammatillisen perustutkinnon. Vuodesta 2010 vuoteen 2012 asti kasvu on ollut merkittävää, mutta vuonna 2013 osuus palasi lähes vuoden 2010 tasolla. Viime vuoteen verrattuna osuus on alueella lähes 10 prosenttiyksikköä pienempi. Siitä huolimatta ammatillisen perustutkinnon keskeyttäneiden osuus on selkeästi suurin koulutustaustoista. Koko maassa ammatillinen perustutkinto on keskeytynyt noin kolmasosalla tavoitetuista nuorista. Pohjois-Pohjanmaalla 18 % tavoitetuista nuorista on peruskoulu suoritettuna ja Kainuussa noin 14 %. Koko maassa keskimäärin vastaava luku on noin 19 %. Mielenkiintoista on se, että Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella alle 15-vuotiaiden osuus on noussut viime vuoteen verrattuna, mutta peruskoulussa opiskelevien osuus on laskenut samaan aikaan.

Ero maakuntien välillä on erittäin suuri koulutustaustojen kohdalla. Pohjois-Pohjanmaalla tavoitettuihin nuoriin kuuluu suhteessa enemmän ammatillisen perustutkinnon keskeyttäneitä, peruskoulun suorittaneita, ammatillista perustutkintoa suorittamassa olevia ja lukion keskeyttäneitä nuoria. Kainuussa tavoitettujen nuorten joukossa on suhteessa enemmän peruskoulussa tällä hetkellä opiskelevia nuoria, kuten myös lukion suorittaneita ja ylioppilaita.

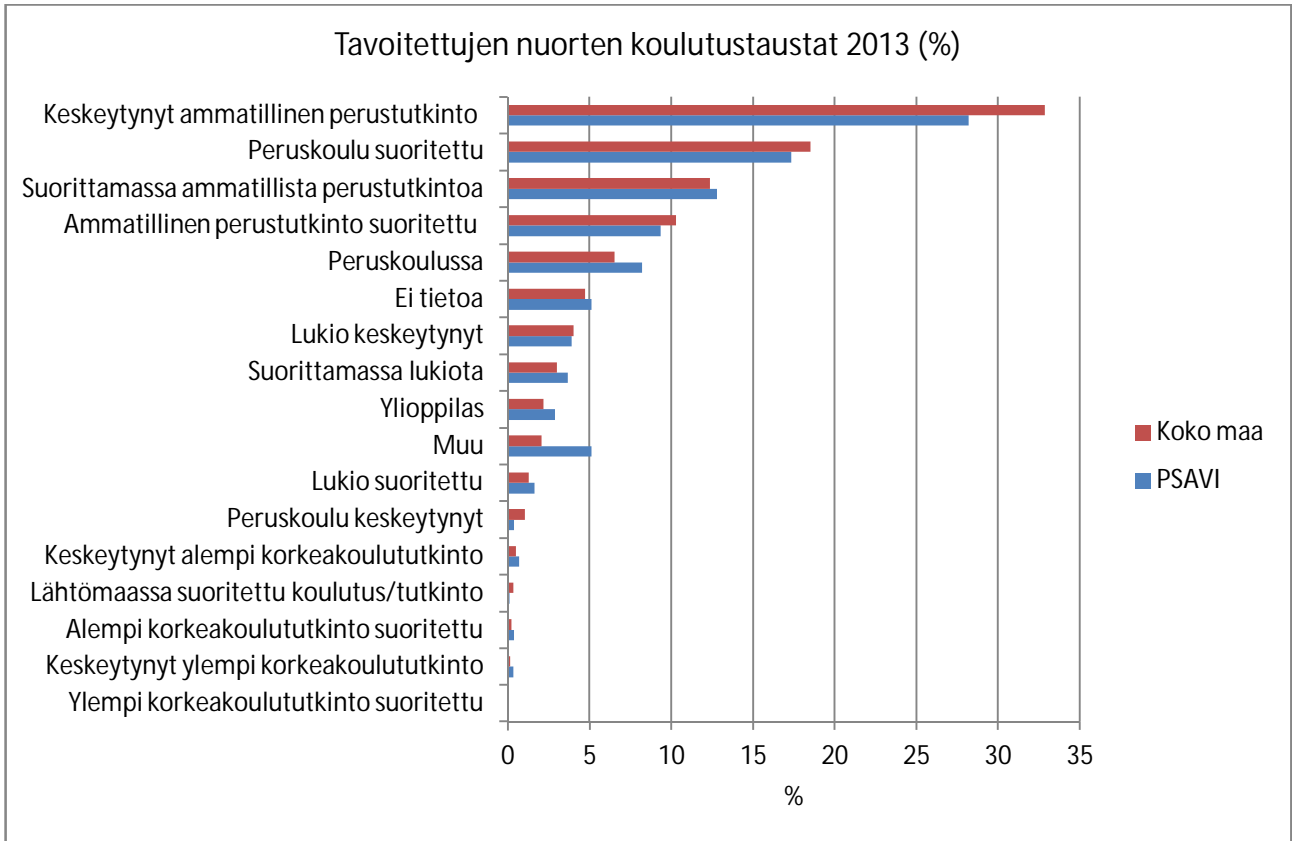
(Kuvat 4, 4a ja 4b)

Kuva 4. Tavoitettujen nuorten koulutustaustat PSAVI alueella 2011-2013

Kuva 4a. Tavoitettujen nuorten koulutustaustat Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2013

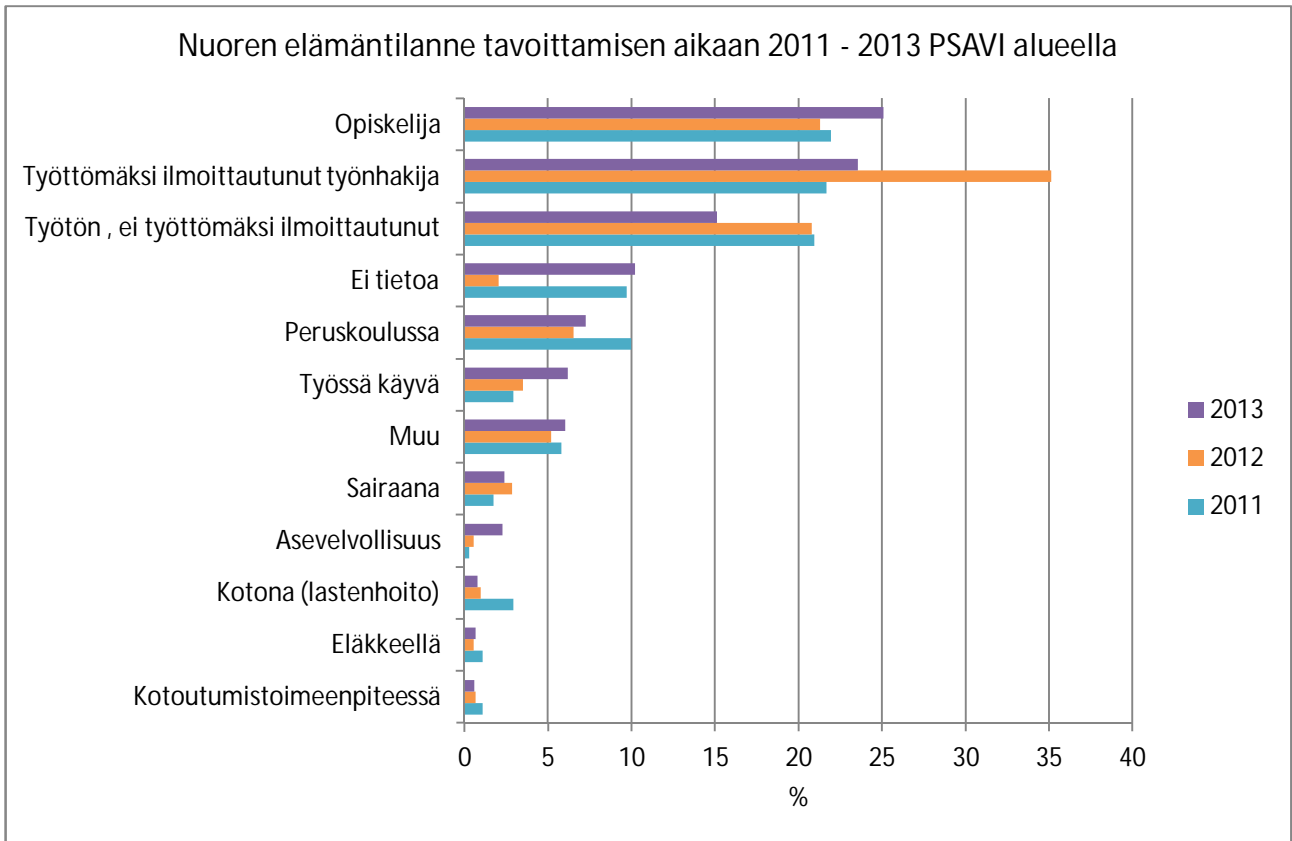

Kuva 4b. Tavoitettujen nuorten koulutustaustat PSAVI alueella ja koko maassa 2013

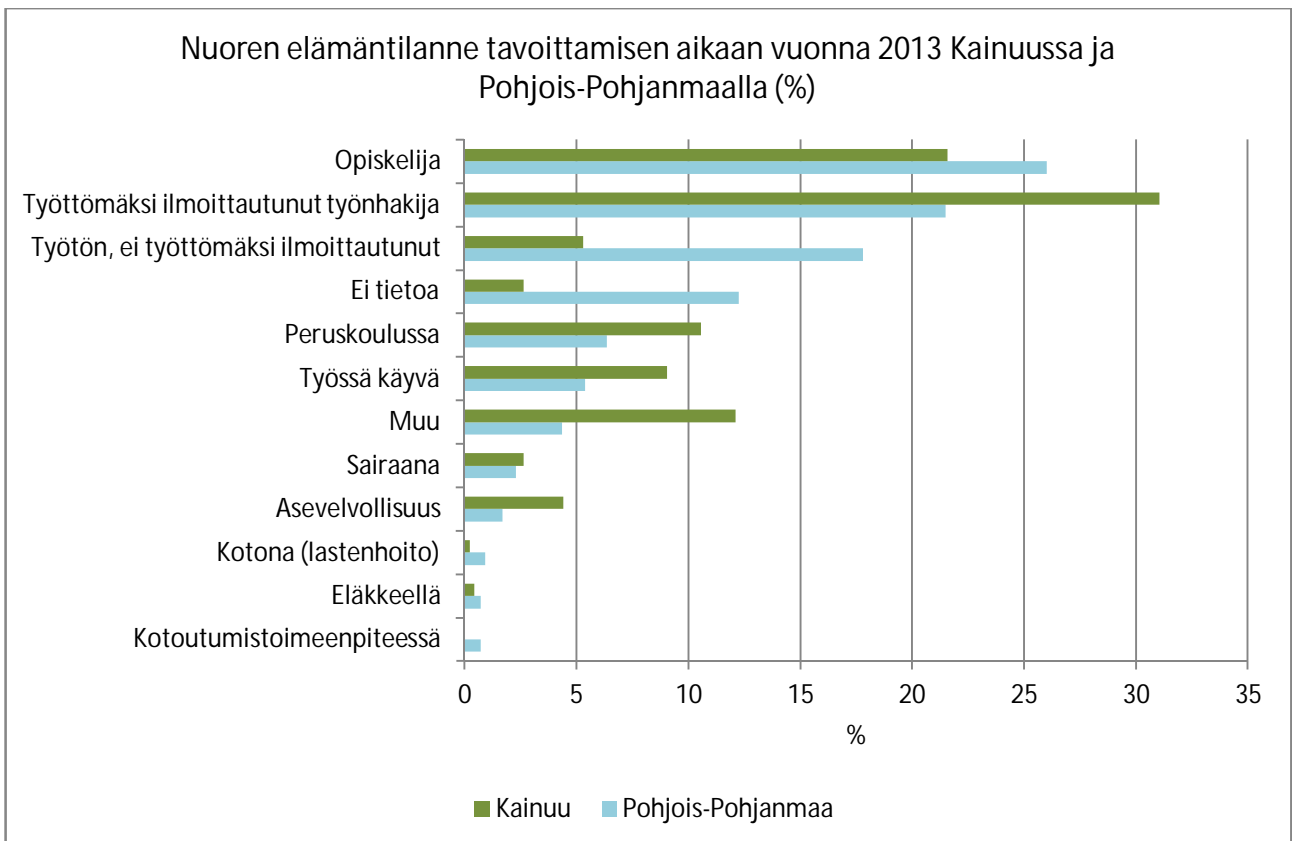
4. Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan

Opiskelijoiden osuus tavoitettujen nuorten elämäntilanteena on noussut Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella suurimmaksi ryhmäksi. Opiskelijoiden osuus on Pohjois-Pohjanmaalla (26 %) Kainuuta (21 %) suurempi. Koko maassa opiskelijoiden osuus tavoitetuista nuorista oli 22 %. Työttömäksi ilmoittautuneiden työnhakijoiden osuus tavoitetuista nuorista on laskenut merkittävästi vuoden takaisesta. Kainuussa yli 30 % ja Pohjois-Pohjanmaalla hieman yli 20 % tavoitetuista nuorista oli työttömäksi ilmoittautuneita työnhakijoita. Koko maan keskiarvo oli noin 27 %. Pohjois-Pohjanmaalla 18 % ja Kainuussa vain 5 % tavoitetuista nuorista on työttömäksi ilmoittautumaton työtön, kun valtakunnallisesti keskiarvo on lähes 21 %. Sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella että valtakunnan tasolla tavoitetuista nuorista jopa 10 prosentin osalta ei tiedetä elämäntilannetta, mikä on suuri kasvu edelliseen vuoteen verrattuna.

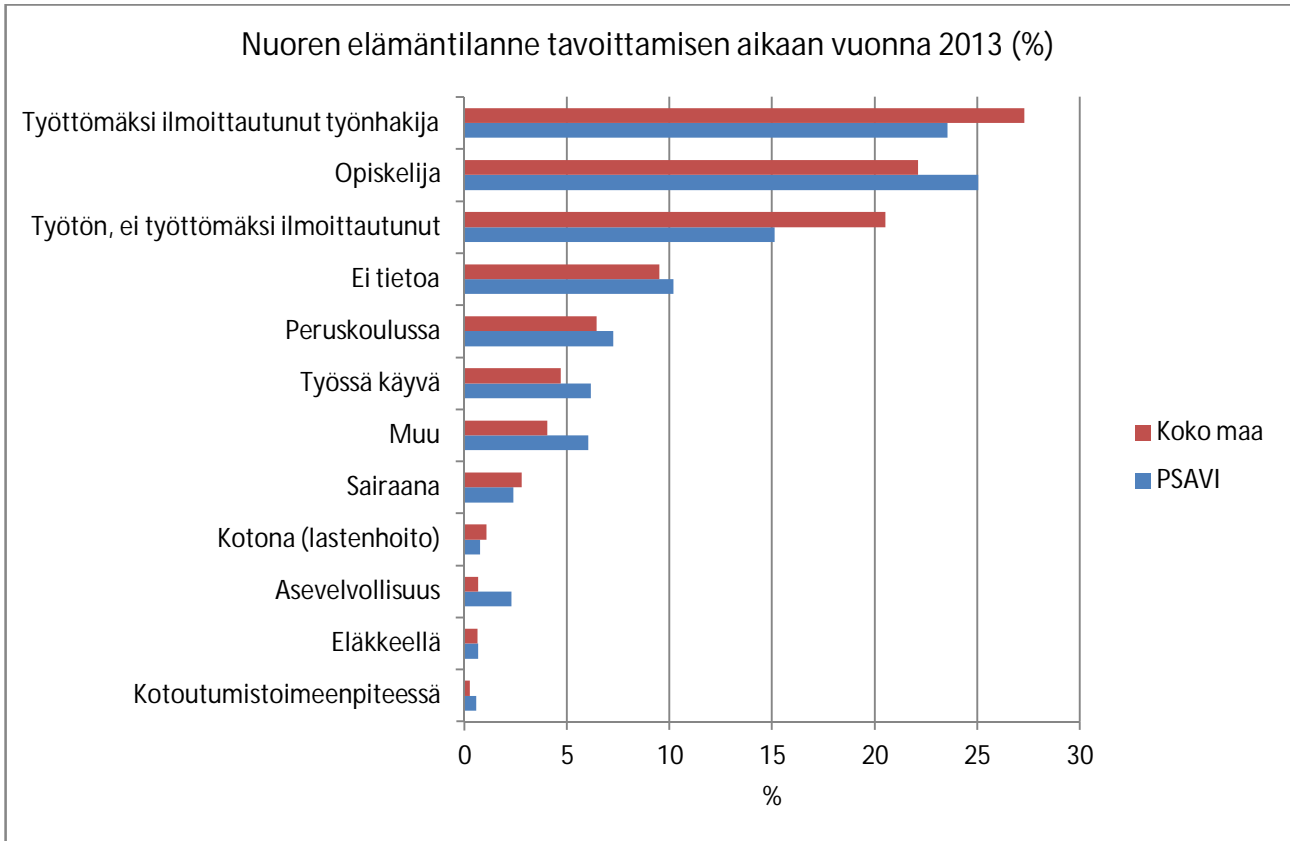
(Kuvat 5, 5a ja 5b)

Kuva 5. Nuoren elämäntilanne tavoittamisen aikaan PSAVI alueella 2011-2013

Kuva 5a. Nuoren elämäntilanne tavoittamisen aikaan Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2013

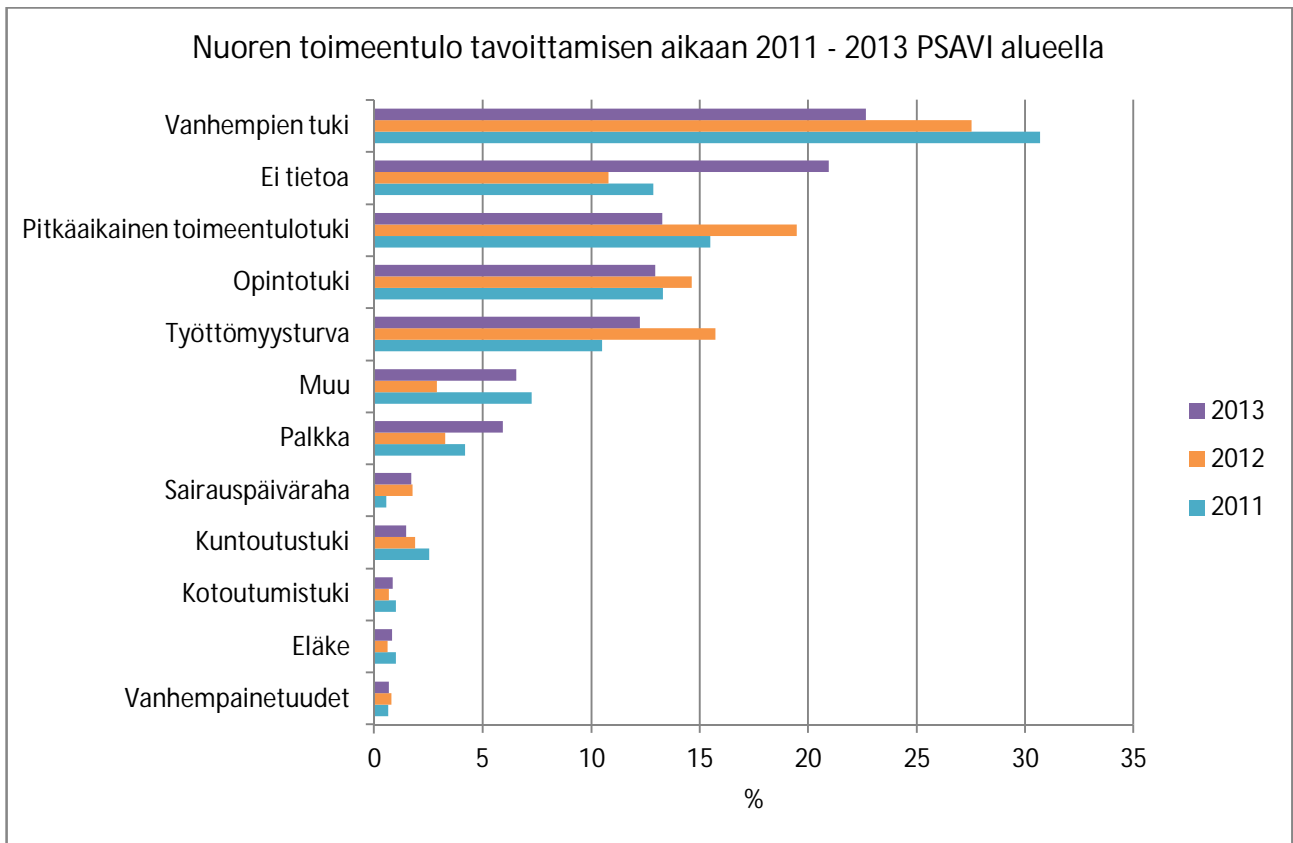
Kuva 5b. Nuoren elämäntilanne tavoittamisen aikaan PSAMI alueella ja koko maassa 2013

5. Nuoren toimeentulo tavoittamisen aikaan

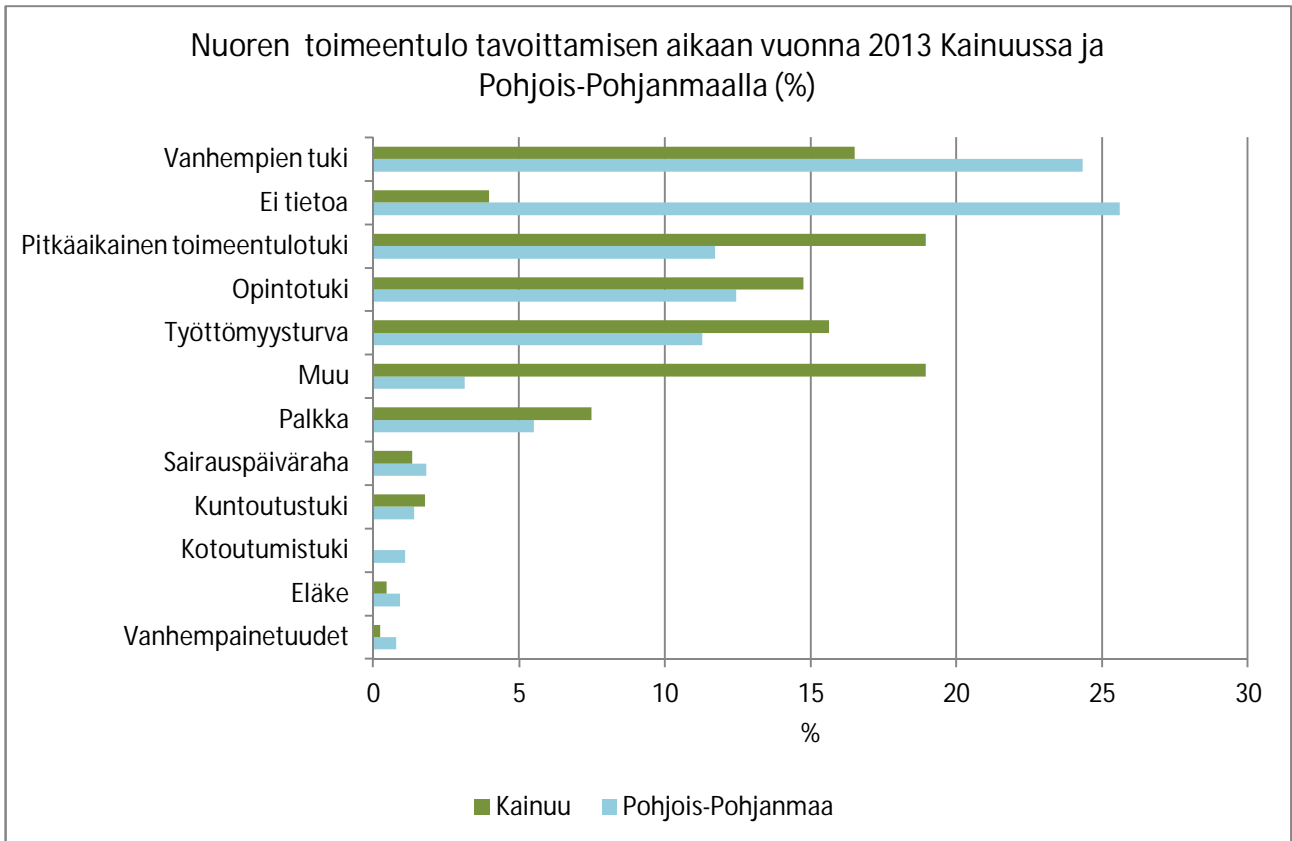
Vanhempien tuki on edelleen merkittävin nuorten toimeentuloista tavoittamisen aikaan, vaikkakin sen osuus on laskussa. Pohjois-Pohjanmaalla vanhempien tuki on toimeentulona yleisempää kuin Kainuussa. Suurin nousu edelliseen vuoteen on tapahtunut niiden nuorien osalta, joiden toimeentulosta ei ole tietoa. Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla toimeentulo ei ole etsivän nuorisotyöntekijän tiedossa viidesosalla tavoitetuista nuorista, ja pelkän Pohjois-Pohjanmaan osalta neljäsosalla tavoitetuista nuorista ei ole tietoa toimeentulosta. Valtakunnankin tasolla nousee 19 %:iin asti.

Pitkäaikaisen toimeentulotuen osuus nuorten toimeentulosta on laskenut, mutta edelleen se on merkittävä osa tavoitettujen nuorten toimeentulosta (13 %). Sama koskee työttömyysturvaa, jonka osuus vuonna 2013 on noin 12 %. Koko maan tasolla tavoitetuista nuorista pitkäaikainen toimeentulotuki on toimeentulon lähteenä keskimäärin vajaalle 18 prosentille nuorista ja työttömyysturva 11 prosentille nuorista.

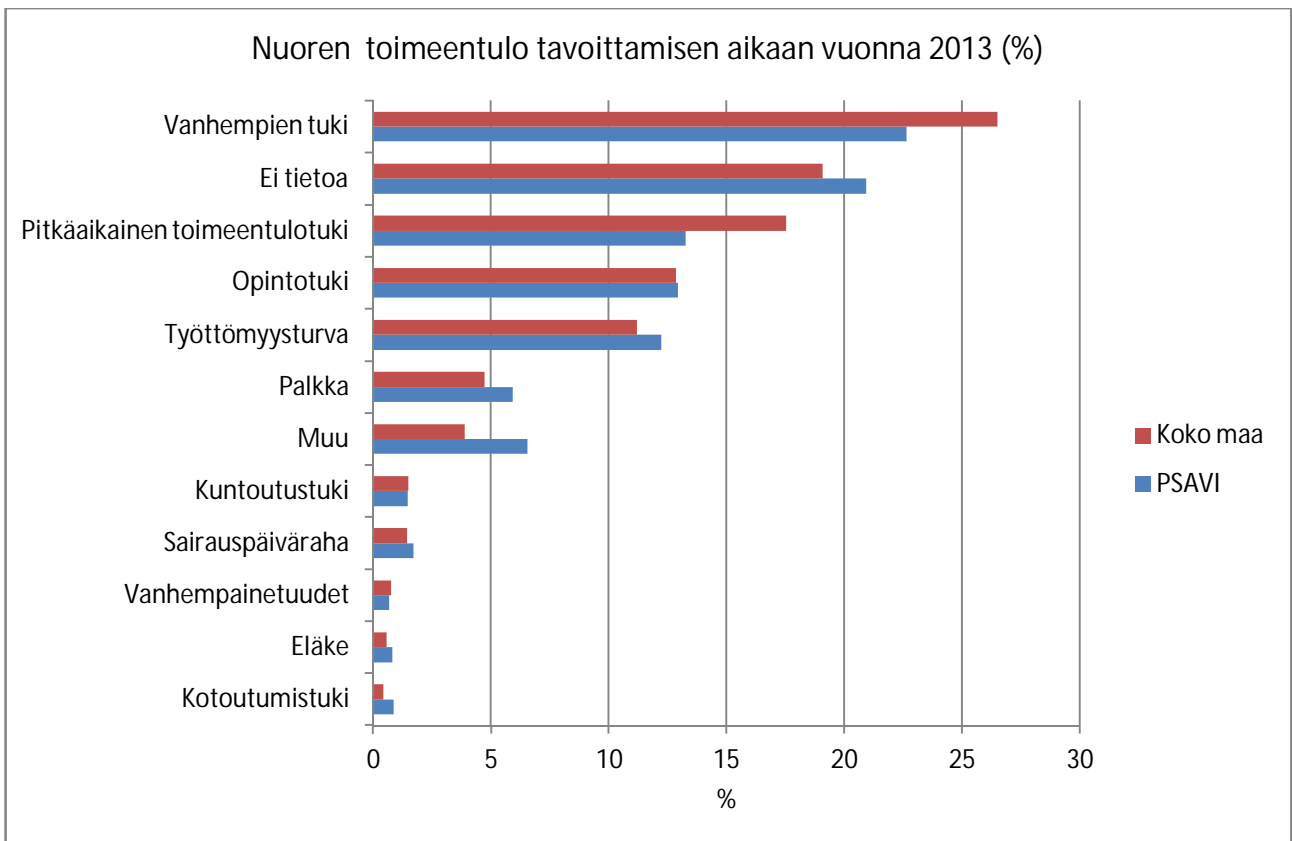
Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella opintotuella olevia nuoria on noin 13 %, mikä on yhtä paljon kuin maassa keskimäärin. Erikoista on kuitenkin, että vanhempien tuella ja opintotuella olevien määrä on laskenut verrattuna viimevuoteen samalla kuin opiskelijoiden ja peruskoulussa olevien määrä on kasvanut. (Kuvat 6, 6a ja 6b)

Kuva 6. Nuoren toimeentulo tavoittamisen aikaan PSAVI alueella 2011-2013

Kuva 6a. Nuoren toimeentulo tavoittamisen aikaan Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2013

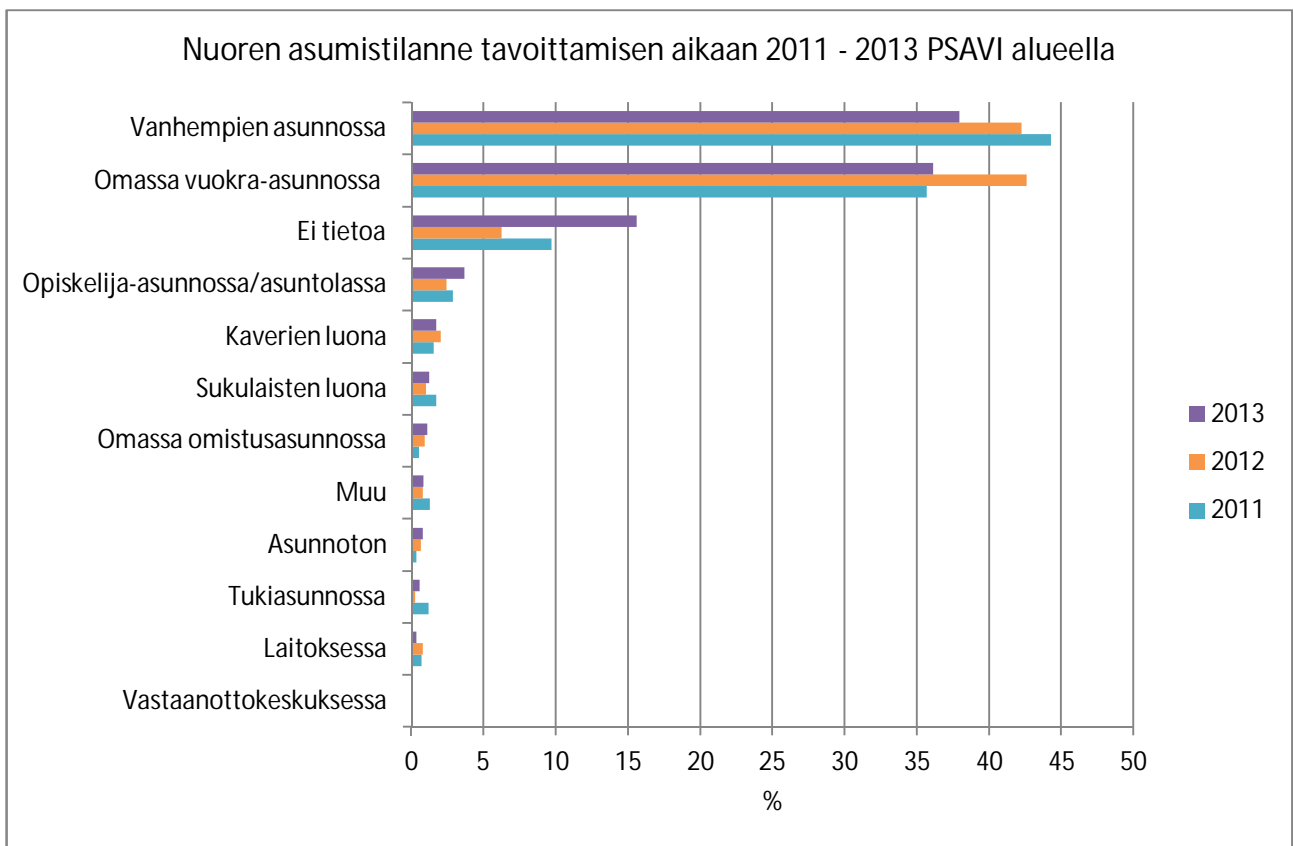

Kuva 6b. Nuoren toimeentulo tavoittamisen aikaan PS-AVI alueella ja koko maassa 2013

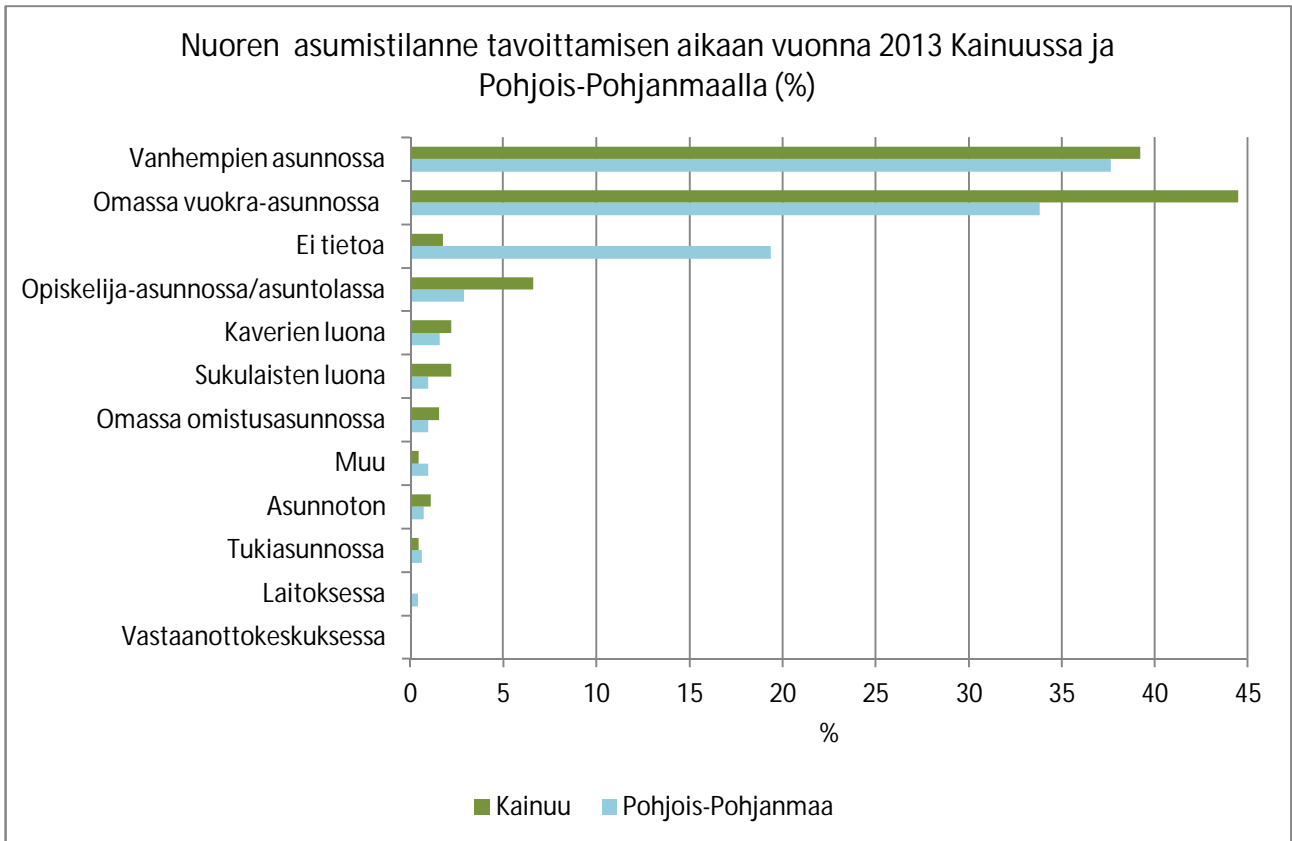
6. Nuoren asumistilanne tavoittamisen aikaan

Vanhempien asunnossa asuminen vähentynyt Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tavoitettujen nuorten kohdalla, mutta se on edelleen merkittävin asumisen muoto. Molemmissa maakunnissa vanhempien asunnossa asuminen on lähes yhtä yleistä (Pohjois-Pohjanmaalla 38 % ja Kainuussa 37 %), ja eroa ei ole paljon verrattuna koko maan keskimääräiseen lukuun (41 %). Kainuussa lähes 45 % ja Pohjois-Pohjanmaalla lähes 35 % nuorista asuu omassa vuokra-asunnossa tavoittamisen aikaan, mikä on vähemmän kuin edellisellä vuonnalla. Alue ei eroa kovinkaan paljon oman vuokra-asumisen suhteen muusta maasta, sillä maassa keskimäärin 32 % asuu vuokralla tavoittamisen aikaan. Pohjois-Pohjanmaalla tavoitetun nuoren asumismuotoa ei tiedettä lähes 20 %:n osalta, kun koko maan tasolla luku on vain 15 %. Kainuussa luku on vain alle 2 %.

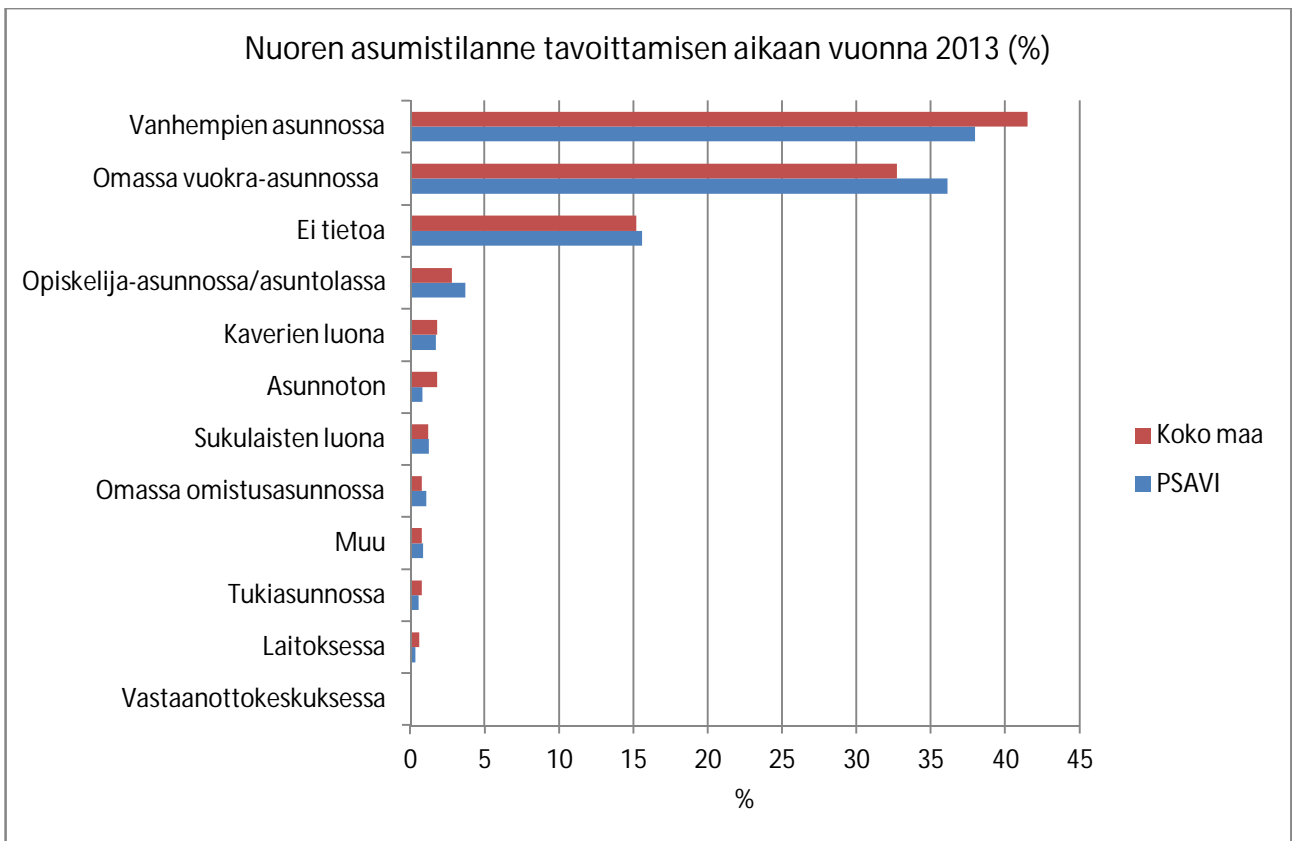
(Kuvat 7, 7a ja 7b)

Kuva 7. Nuoren asumistilanne tavoittamisen aikaan PSAVI alueella 2011-2013

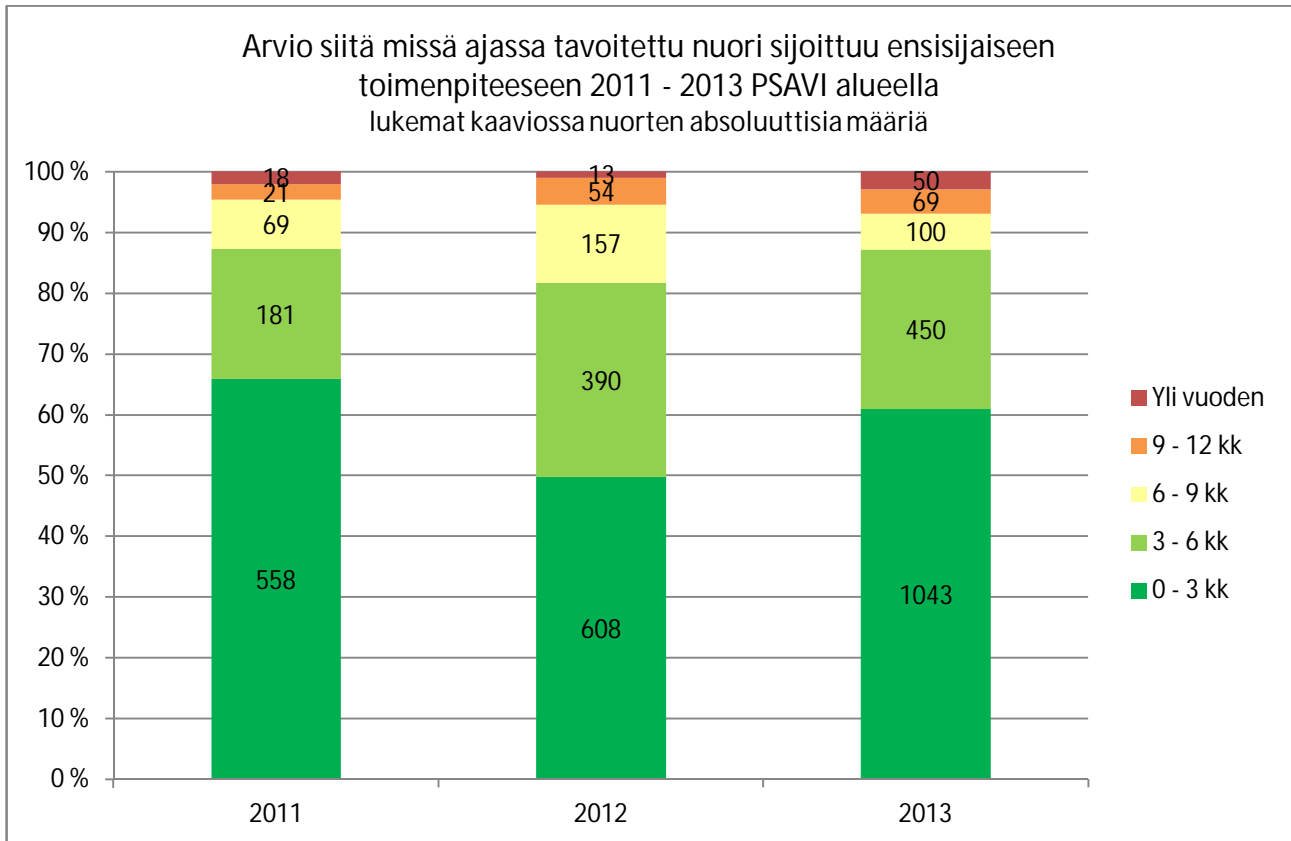
Kuva 7a. Nuoren asumistilanne Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2013

Kuva 7b. Nuoren asumistilanne tavoittamisen aikaan PS-AVI alueella ja koko maassa 2013

7. Nuorten sijoittuminen ja toimenpiteet

Vaikka tavoitettujen nuorten määrä on kasvanut merkittävästi vuodesta 2010, yli 60 % heistä arvioiden mukaan sijoittuu toimenpiteeseen kolmen kuukauden sisällä ja lähes 90 % puolen vuoden sisällä. Noin viidellä prosentilla toimenpiteeseen pääsemiseen arvioidaan menevän yli 9 kuukautta. Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla arvioidaan sijoittumisen olevan hieman nopeampaa kuin koko maassa keskimäärin, mutta eroa ei ole paljon. (Kuva 8)

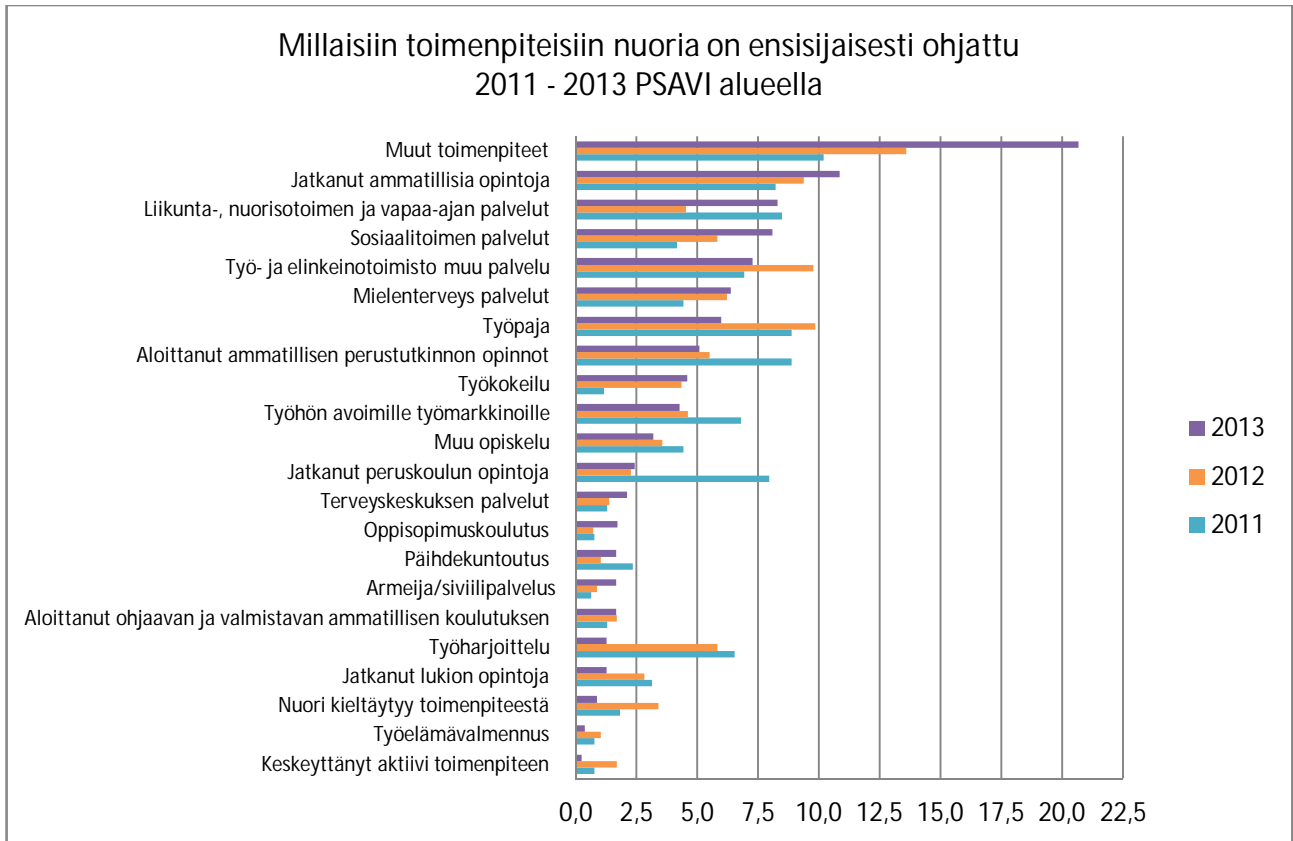
Kuva 8. Arvio siitä, missä ajassa nuori sijoittuu ensisijaiseen toimenpiteeseen PSAVI alueella vuosina 2011, 2012 ja 2013

Aiempiin vuosiin verrattuna etenkin muiden toimenpiteiden osuus on kasvanut valtavasti, sillä niiden osuus on viidesosa kaikista toimenpiteistä. Muihin toimenpiteisiin laskettavien toimenpiteiden lisäksi nuoria ohjattiin vuonna 2013 erityisesti jatkamaan ammatillisia opintojaan, sosiaalitoimen palveluihin sekä liikunta-, nuorisotoimen ja vapaa-ajanpalveluihin. Edelliseen vuoteen verrattuna etenkin TE-toimiston palvelujen piiriin, työpajoille ja työharjoitteluun ohjaaminen vähentyi.

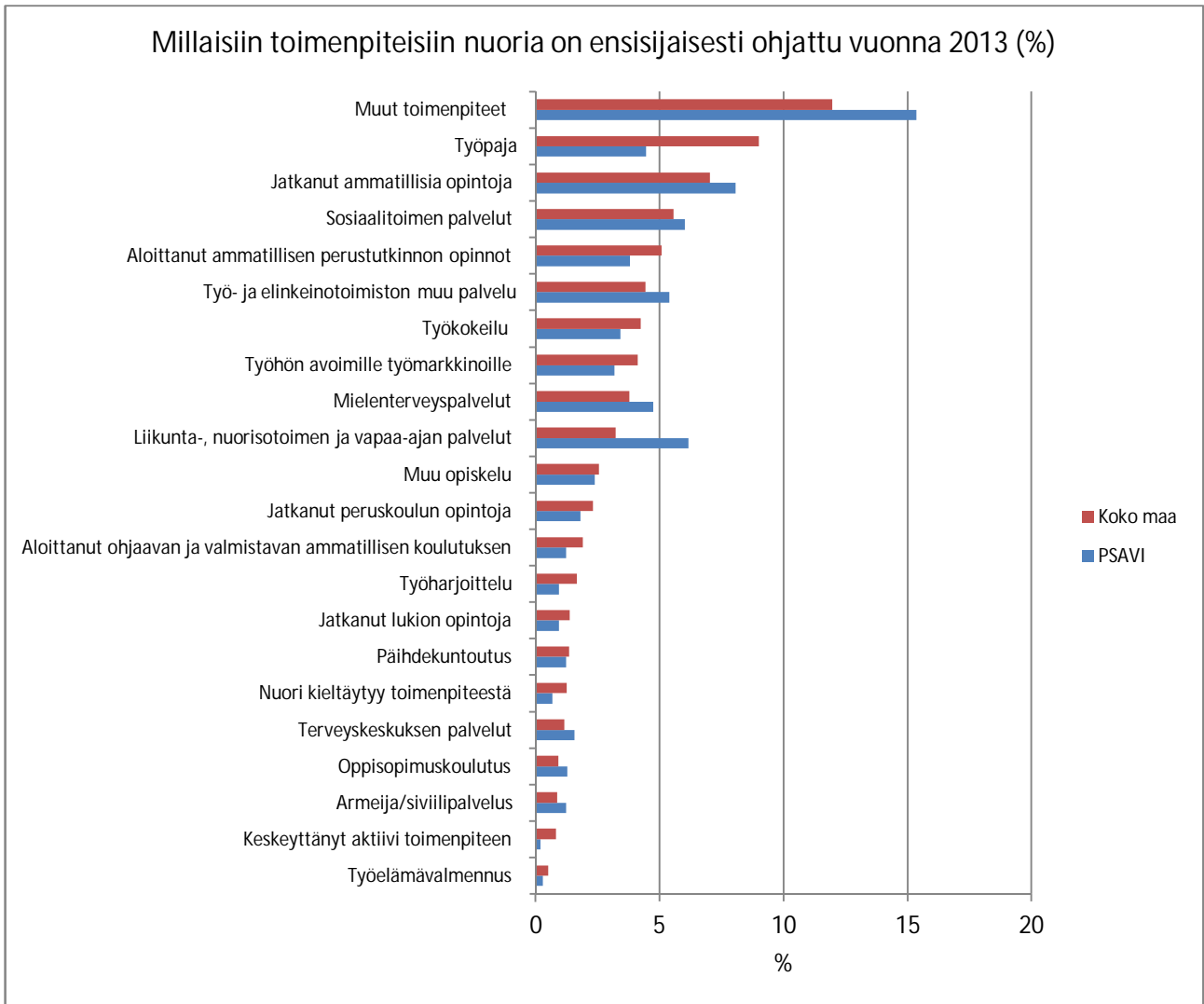
Verrattuna Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella ensisijaiset toimenpiteet noudattivat koko maan keskimääräisiä lukuja. Selkeimmät erot olivat muiden toimenpiteiden sekä liikunta-, nuorisotoimen ja vapaa-ajan palveluiden osuuksissa (kuva 9a). Muiden toimenpiteiden osuus oli melkein 15 %, kun se koko maassa oli 12 %. Liikunta-, nuorisotoimen ja vapaa-ajan palveluiden osuus oli 6 %, kun se koko maassa oli 3 %. Sen sijaan nuorten ohjaaminen ensisijaisesti työpajalle oli Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla harvinaisempaa. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella luku oli vajaa 5 %, kun taas koko maassa keskimäärin 9 % tavoite-

tuista nuorista ohjattiin ensisijaisesti työpajalle. Edellä mainituissa poikkeavuuksissa on kuitenkin kyse vain muutaman prosenttisyksikön erosta.

(Kuvat 9 ja 9a)

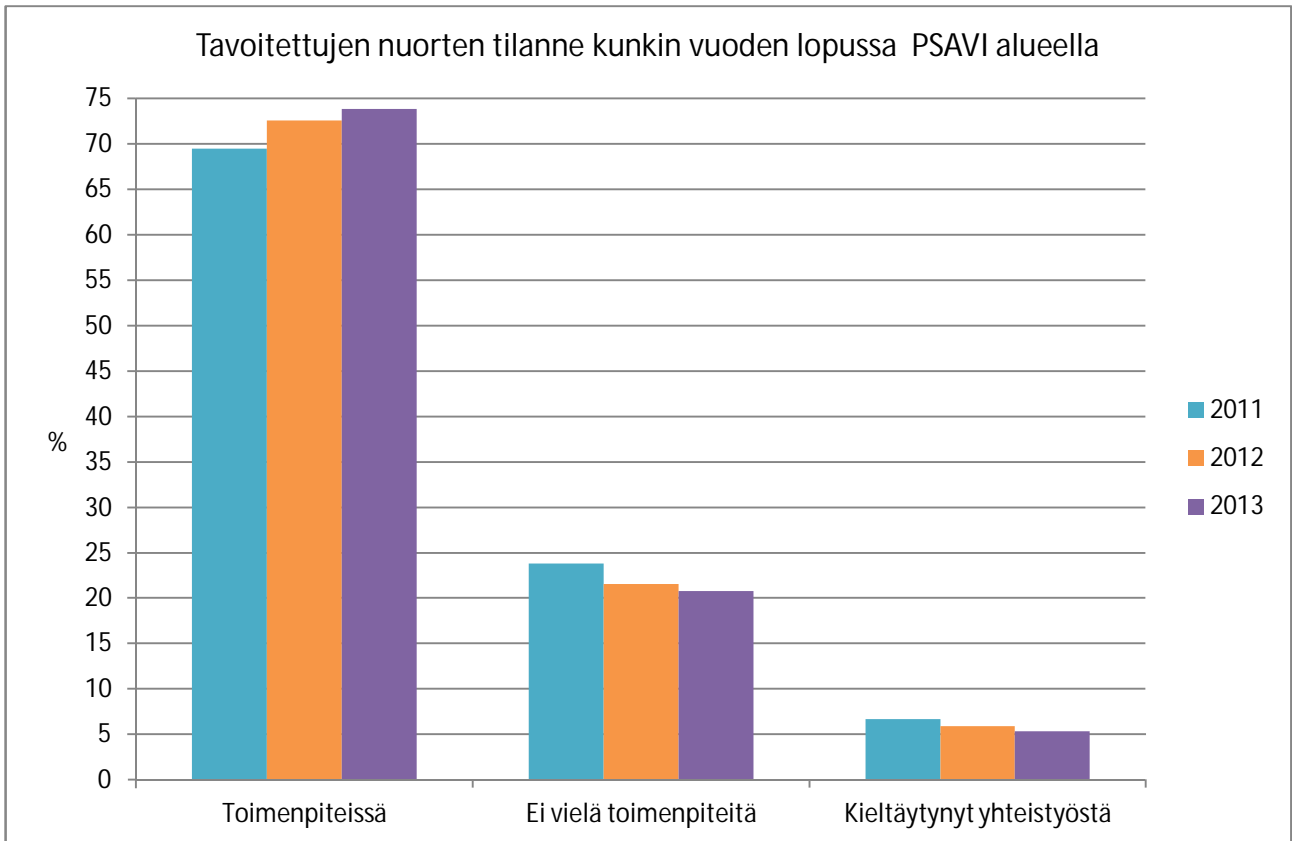
Kuva 9. Toimenpiteet, joihin nuoria on ensisijaisesti ohjattu PSAVI alueella 2011-2013

Kuva 9a. Toimenpiteet, joihin nuoria on ensisijaisesti ohjattu PSAVI alueella ja koko maassa 2011-2013

Viitisen prosenttia tavoitetuista nuorista kieltäytyy yhteistyöstä. Suhde on pysynyt samana viimeiset kolme vuotta vaikka tavoitettujen nuorten määrä onkin kasvanut jatkuvasti. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan lukemat eivät juuri poikkea maan keskiarvoista.

(Kuva 10.)

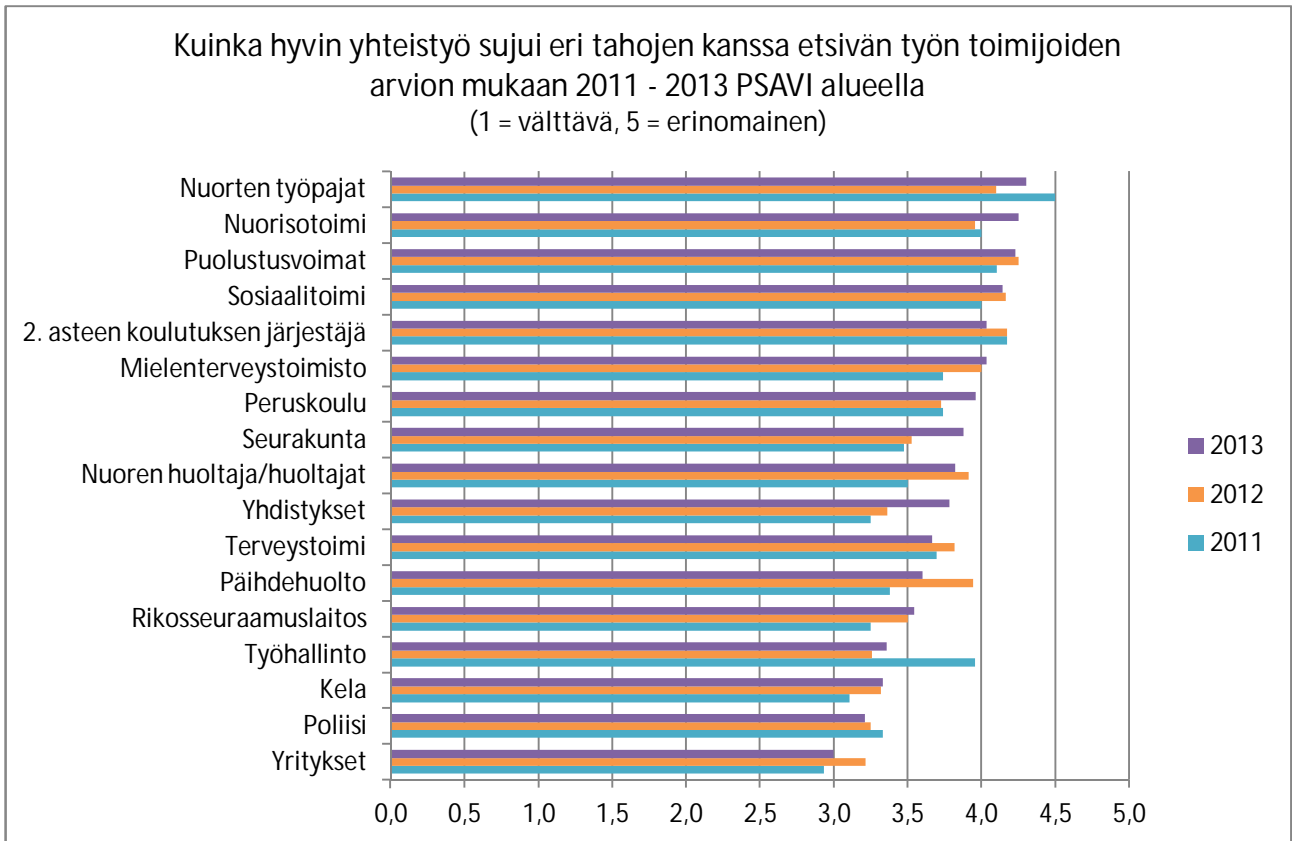

Kuva 10. Tavoitettujen nuorten tilanne kunkin vuoden 2011, 2012 ja 2013 lopussa PSAVI alueella

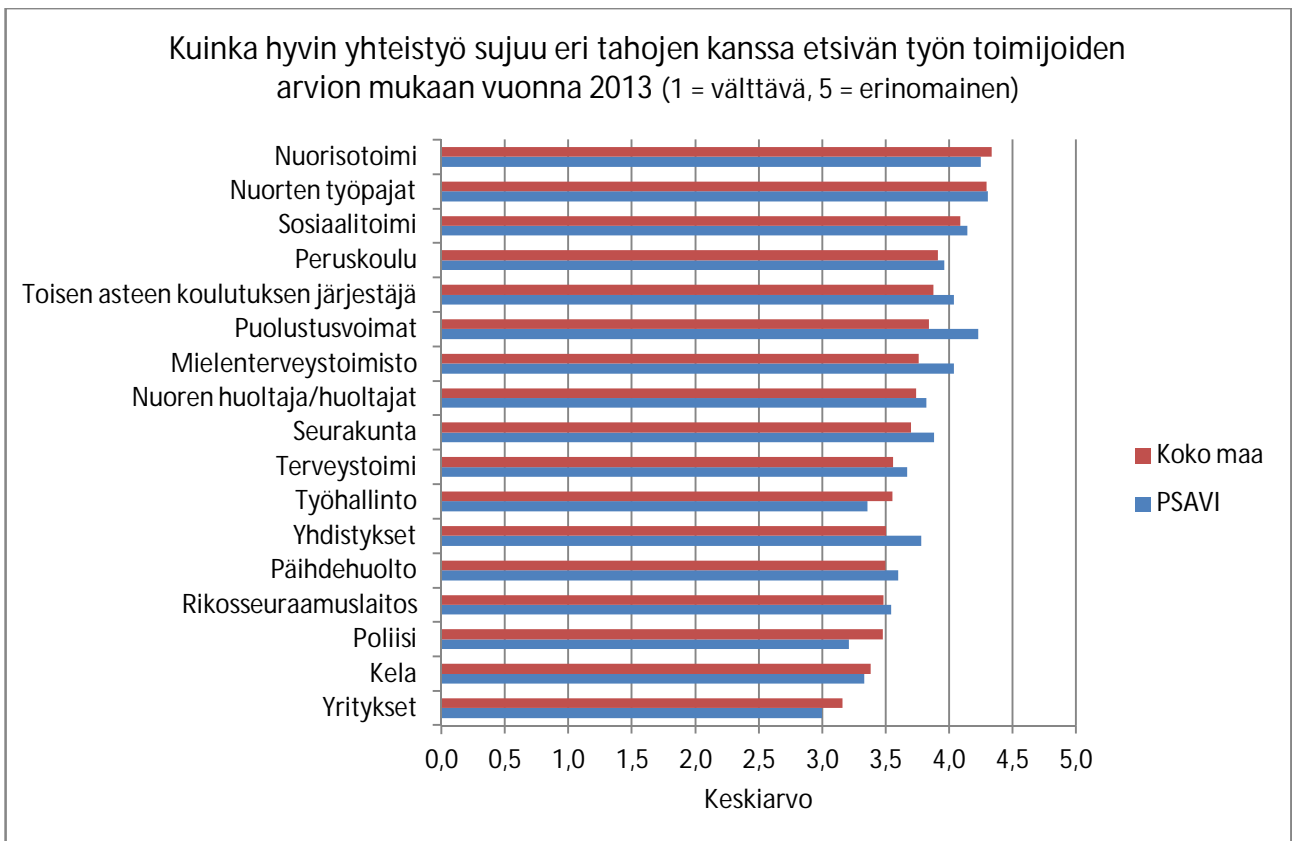
8. Etsivä nuorisotyö ja sidosryhmäyhteistyö

Yhteistyö etsivän työn toimijoiden mukaan toimi vuonna 2013 parhaiten nuorten työpajojen, nuorisotoimen, puolustusvoimien, sosiaalitoimen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Arvosana on nousut edelliseen vuoteen verrattuna eniten nuorten työpajojen, peruskoulun, seurakunnan ja yhdistyksien kohdalla. Tahoja, joiden kanssa yhteistyön sujuminen on arvioitu huonontuneen eniten viime vuoteen verrattuna, ovat päihdehuolto ja yritykset. Yhteistyötä on ollut selvästi vähiten rikosseuraamuslaitoksen, yritysten ja poliisin kanssa. Muiden tahojen kohdalla yhteistyötä tekevät vähintään 80 % etsivän nuorisotyön toimijoista. Työhallinnon arvosana on pysynyt samoissa lukemissa mihin se tippui vuonna 2012. PSAVI alueen arviot ovat hyvin samankaltaisia verrattuna valtakunnan tason lukuihin.

PSAVI alueen arviot yhteistyön sujuvuudesta olivat hyvin samankaltaisia kuin koko maassa keskimäärin. Yhteistyötä puolustusvoimien, mielenterveystoimiston, seurakunnan ja yhdistysten kanssa arvioitiin kuitenkin Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella hiukan koko maan keskiarvoa paremmaksi. Koko maan kohdalla yhteistyötä tehtiin rikosseuraamuslaitoksen kanssa selkeästi vähemmän kuin muiden tahojen kanssa. (Kuvat 11 ja 11a)

Kuva 11. Yhteistyön sujuminen eri tahojen kanssa Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2011-2013

Kuva 11b. Yhteistyön sujuminen eri tahojen kanssa PSAVI alueella ja koko maassa 2013

9. Kyselylomakkeesta poimittuja avoimia vastauksia

Mitä asioita koette erityisen haastavaksi tai onnistuneeksi toiminnassanne?

Haasteena toisen asteen oppilaitosten puuttuminen kunnasta.

Työttömyyden "periytyminen" sukupolvelta toiselle.

Yksin työskentely on haasteellista.

Työ- ja opiskelupaikkoja ei ole paikkakunnalla ja erityisesti yli 20 -vuotiaita on vaikea motivoida/ rohkaista lähtemään toiselle paikkakunnalle.

Yksinäisten ja psyykkisesti oireilevien sosiaalinen vahvistaminen on haasteellista, koska nuorille aikuisille ei ole paikkakunnalla kohtaamispaikkoja. Osaksi tämän takia pidän kerran viikossa nuorten aikuisten iltaa.

Päihdepalvelut sekä tukihenkilöiden löytäminen on haasteellista. Nuorilla on vaikeuksia asiointissa Kelan kanssa. Etsivän nuorisotyöntekijöiden vaihtuvuus haastavaa. Onnistunutta yhteistyöverkostot, nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.

Tunnettavuutemme on lisääntynyt, samoin eri viranomaisten sekä kaupungin luottamushenkilöiden kiinnostus ja arvostus työtämme kohtaan.

Pieni paikkakunta, jolloin yhteydenotto ja avun saaminen on nopeampaa. Yhteistyö sujuvaa. Toisaalta nuorille ei ole paljon vaihtoehtoja mitä tarjota pienellä paikkakunnalla, siksi etsivän kannattelua ja tukea nuori voi tarvita pitkään.

Päihde- ja mielenterveysasiakkaiden nuorten aikuisten moniongelmaisuus haastavaa, vaatii osaamista. Nuorisotakuun myötä on tullut haastetta löytää takuun edellyttämiä jatkopolkua paikkakunnan pienuuden takia.

Työpajan kanssa tehtävä yhteistyö on tiivistynyt ja toimintamallit ovat selkeytyneet.

Nuorten yhteydenotot ovat lisääntyneet selkeästi. Nuoren tilanne junnaa paikallaan. Monialaiset ongelmat kasautuvat. Eri toimijoilla eri näkemys nuoren parhaaksi.

Yhteistyössä vertaistukiryhmän aloittaminen on ollut onnistunut.

Omaan ohjaukseen otettu voimakkaasti toiminnallisia menetelmiä lisäksi

Työ vakiintunut ja yhteistyö aitoa sekä luontevaa

Haastavaa on kontaktin saaminen nuoreen, yhteistyön toimivuus ja nuoren luottamuksen saavuttaminen. Nuoret vaihtavat puhelinnumeroita useasti, yhteydenpito voi keskeytyä - mutta nuori saattaa omatoimisesti yllättää ja ottaa yhteyttä etsivään.

Onnistumiset: Nuoren jatkopolun suunnittelu yhdessä

Koen erittäin haastavaksi sen, että koska paikkakunnalla ei ole ammattiopistoa, on peruskoulun käyneillä jo vuosia syrjässä olleilla nuorilla vaihtoehdot todella vähissä. Tänne tarvittaisiin ehdottomasti nuorten työpaja, ja nopeasti.

Minulla on useita nuoria, jotka haluaisivat tehdä jotain elämälleen/tilanteelleen, mutta voimat muuttaa paikkakunnalta työn tai opintojen perässä pois ovat rajalliset.

Onnistuneeksi koen sen, että yhteistyö eri tahojen kanssa toimii loistavasti.

Jossain kohtaa haasteita tuo palvelujen vähyys ja pitkät välimatkat. Nuorilla ei aina ole kyytiä kylille eikä ajokorttia, jolloin johonkin toimintaan/ palveluun ei voi osallistua tai ainakaan sitoutua niin tiiviisti.

Hyvä asia on monen palvelun siirtyminen verkkoon, ei tarvitse aina lähteä paikanpäälle vaan monen käytännön asian voi hoitaa nykyisin verkossa ja puhelimitse nuorten kanssa yhdessä.

Välillä haastavia tilanteita tulee eteen kotikäynneillä, jos mukaan ei saakaan työparia. Tällaisia tilanteita pyritään toki välttämään ja ottamaan joku työpariksi. Joskus vain tuntuu, että jos nuoren luokse menisikin kaksi etsivää nuorisotyöntekijää eikä esim. sosiaalityöntekijä ja etsivä, voisi asetelma olla hieman erilainen nuorekin näkökulmasta. Olemmekin keskustelleet yhteistyöstä toisen kunnan etsivän nuorisotyöntekijän kanssa, jos voisimme tässä kohtaa lisätä yhteistyötä ja työskennellä pareittain tarvittaessa kotikäynneillä.

Palvelujen keskittämisen seurauksena pienet paikkakunnat jäävät ilman palveluita. Huonojen kulkuyhteyksien vuoksi, asioiminen toisella paikkakunnalla on todella vaikeaa, kallista ja koulujen loma-aikoina jopa mahdotonta yleisillä kulkuneuvoilla, koska ne eivät kulje.

Ammatinvalinnan psykologin palvelut puuttuvat.

Nuorisotakuun toteutumista estää / hidastaa työkokeilupaiikkojen puuttuminen, johon vaikuttaa tämän hetkinen yhteiskunnallinen tilanne. Varsinkin erityistä tukea tarvitsevien, moniongelmaisten nuorten saaminen tutkimuksiin ja sitä kautta palveluiden piiriin on vaikeaa, eikä siihen tunnu olevan resursseja, osamista tai edes tahtotilaa (keikkalääkärit).

Mielenterveys- ja päihdepuolen resurssien pienuus varsinkin lomakausina tuo painetta etsivässä nuorisotyössä ko. asiakkaiden eteenpäin ohjaamisessa. Pitkät odotusajat terapiapuolella ja harvat tapaamiset hidastavat monia kuntoutumisprosesseja.

Palvelut, joihin etsivän nuorisotyön tulisi ohjata nuoria, ovatkin päin vastoin hyvin herkästi ohjaamassa nuoria etsivälle - mikä ei ole todellakaan etsivän nuorisotyön tarkoitus. Etsivä nuorisotyöntekijä ei ole tukihenkilö eikä palveluntuottaja vaan palveluohjaaja.

Mielenterveydelliset ongelmat on suuri ongelma, pitkät sairauslomat koulusta jopa puoli vuottakin tipauttaa opiskelijan väkisellä yhteiskunnan ulkopuolelle. Kynnys pitkän tauon jälkeen siirtyä takaisin esim. opiskelemaan on kova. Sairasloma jaksoille tulisi olla muutakin toimintaa, kun esim. kerran kuussa mielenterveys-toimistossa käynti.

Vertaisryhmät olis ensisijaisen tärkeitä, sellaisia meiltä ei monia löydy. Tällä hetkellä esim. nuoret äidit tai raskaana olevat tarvitsisivat vertaisryhmiä samoin kun toisen asteen opiskelijat.

Jokin sellainen paikka tarvittaisiin (kuten fyysinen työpaja olisi) josta nuori saisi ponnistuslaudan tulevaisuuteen, saisi arkirytmien sekä turvallisen paikan olla samalla tulisi vastuun ottoa ja sitoutumista toimintaan.

Liikuntatoimen kanssa yhteistyö on osoittautunut antoisaksi. Nuoret saavat hyvän lähentymisen liikuntaan. Liikunnan avulla luodaan kontakteja sekä parannetaan monelta osaa elämää...

Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa on erittäin toimivaa, aikoja saa nuorille heidän tarvitsemiinsa palveluihin jouhevasti ja suht nopeasti. Etsivän nuorisotyön kautta ilmaisia kokeiluja eri urheilulajeihin jne.

Kulttuuritoimen osallistuminen tarjoamalla nuorille esim. pientä hommaa vastaan elokuvalippuja on ollut myös tosi huippu juttu. Usein nuoret ovat niin pienituloisia, ettei mihinkään ylimääräiseen ole varaa, nämä yhteistyökuviot antavat paljon mahdollisuuksia. Kaiken kaikkiaan toiminta katsotaan hyvin merkittäväksi ja tarpeelliseksi.

Etsivän nuorisotyön kautta ilmaisia teatteri, konsertti jne käyntejä.

Nuorten itse ottamat kontaktit ilahduttaa paljon.

Yhteistyö sosiaalitoimen kanssa kokonaisuudessaan on erinomaista. Tiedon kulku tekee siitä vaivatonta.

Terapiakeskuksen kanssa alkuun takelteli yhteistyö. Tällä hetkellä on menty eteenpäin ja keskustelu/toimintajärjestys on selkeämpää molemmille.

JEDU (Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä) on vahvasti nuorten asialla täällä meidän paikkakunnalla. Koppari palaverit ovat tärkeitä, yhteistyö on vaivatonta.

Haasteena on TE –toimistojen sijainti Haapajärvellä ja Ylivieskassa. Minun työaikaa vie paljon nuorten kulluttaminen. Tosin vuodelle 2014 saamme videoyhteyden kuntoon ja se toivottavasti helpottaa nuorten asiointia.

Erityiseksi haasteeksi työssämme on muodostuneet asiakkuudet, jotka ilmoitetaan etsiville aivan liian myöhäisessä vaiheessa. Koemme, että etsivää nuorisotyötä pidetään viimeisenä mahdollisuutena nuoren auttamisessa. Tästä syystä asiakkuudet ovat yleensä erittäin haastavia ja pitkäkestoisia. Olemme keskustelleet tästä asiasta yhteistyötahojen kanssa, mutta ainakaan vielä tähän asiaan ei ole tullut selkeää muutosta. Esimerkiksi varhainen puuttuminen opinnoista lintsuamiseen antaisi huomattavasti helpommat lähtöasetelmat nuoren auttamiseksi. Tällä hetkellä lintsuamista ehtii tapahtua jopa kuukausia, ennen kuin oppilaitos ilmoittaa tästä etsiville.

Erityisen hyviä onnistumisia olemme saaneet kokea työssämme käytännön tekemisen kautta. On uskonnontonta nähdä kuinka toiminnallisuus voi auttaa nuoria vahvistumaan ja ylittämään omia rajoja. Toiminnallisuus vahvistaa usein luottamussuhdetta työntekijän ja asiakkaan välillä huomattavasti nopeammin, kuin pelkkä asioista puhuminen.

Teemme tiivistä oppilaitosyhteistyötä erityisesti toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa. Myös työpajan kanssa yhteistyö sujuu hyvin. Nuori ohjautuu sujuvasti eteenpäin kunnan palveluverkostossa.

Olemme järjestäneet etsivän työn nuorille monipuolista pienryhmätoimintaa ja hyödyntäneet erilaisia projekteja nuorten eteenpäin ohjaamisessa. Paikkakunnan etsivä nuorisotyö on aktiivisesti mukana erilaisissa tapahtumissa, messuilla ja retkillä tekemässä etsivää työtä tunnetuksi ja näkyväksi. Nuoret ja heidän huoltajansa tuntevat etsivän työn jo hyvin ja osaavat ottaa yhteyttä tarpeen niin vaatiessa. Tämä näkyy myös nuorten omien suorien yhteydenottojen määrissä.

Nuorilla on monisäikeisiä haasteita, joiden käsittelyyn he tarvitsevat paljon työstöä aikuisen kanssa. Työtä voi joutua tekemään pitkään ennen kuin päästään siihen tilanteeseen, että varsinaisia ohjauksia toimenpiteisiin voidaan tehdä.

Etsien ja saattaen palveluiden piiriin on osoittautunut hyväksi toimintamuodoksi, samoin kumppanuussopimus kaupungin kanssa. ODL:n etsivään nuorisotyöhön ohjautuu hyvin haastavia nuoria joilla on elämäntilanteissa paljon puutteita. Kotikäynnit ovat toimiva työmuoto sellaisten nuorten kanssa, jotka ovat olleet jo vuosia eristäytyneitä. Nuori tulee pikkuhiljaa tutuksi ja rohkaistuu tutun aikuisen kanssa lähtemään hoitamaan asioitaan. Palvelupolkua ei aina tosin ole helppo rakentaa, koska palveluiden saamisessa on viivetyksiä.

tä ja nuorta kannatellaan sen aikaa, että pääsee kiinnittymään palveluiden ja opiskelun/työpajaan kiinni. Tämän vuoksi asiakkuudet joskus venyvät pitkiksi.

Pienen kunnan ongelma hieman se, että kaikki tuntee kaikki. Positiivista kuitenkin se, että sekä etsivä että vapaa-aikaohjaaja tulevat töihin toisilta paikkakunnilta. Pikkuhiljaa kun ihmiset oppivat tuntemaan tulevat enemmän kertomaan asioista jne. Hitaasti lämpenevä paikkakunta paikkakuntalaisten osalta. Viranomaisyhteistyö kohtuu mutkatonta: pieni paikkakunta, vähän työntekijöitä.

Haastavaa motivoida nuoret, pieni paikkakunta asettaa omat haasteensa. Onnistumiset kun saa nuoret eteenpäin.

Nuorten velkaantuminen on lisääntynyt kovasti ja se aiheuttaa monenlaisia haasteita nuoren elämässä. Nuorten motivointi on haastavaa ja jatko-ohjausmahdollisuudet ovat kovin rajalliset. Huomattavissa on, että eri palveluista ohjataan nuoria etsiville, vaikka suunnan pitäisi olla toisinpäin. Etsivätyö on tullut tuksi ihmisille ja yhteydenottoja tulee mukavasti.

Time Out! tarjoaa aina mahdollisuuden huomata, että kuitenkin suurimmalla osalla nuorista menee oikein hyvin elämässään.

Haastavaa: Viranomaisten vaikea tavoitettavuus, päällekkäistoiminnot, pitkät jonotusajat asiointiin. Onnistunutta: Usealla taholla tehokas ja nopeasti reagoiva toimintakulttuuri (tietyt oppilaitokset, työpajat, poliisi)

Haasteena on kasvava moniongelmaisten nuorten määrä. Nuorten elämäntilanteet ovat haastavia. Välillä on vaikeaa löytää oikeat keinot nuoren motivoimiseen ja ottamaan vastuu omasta elämästään. Usein tarvitaan palveluohjausta moneen eri tahoon. Haastavat asiat: ryhmätoiminnan aikaansaaminen ja toteuttaminen, oppisopimuspaikkojen vähyys (moni nuori olisi kiinnostunut), jäykkä byrokratia esim. työhallinnon palveluissa, etsivien työsopimusten "pätkiminen" esim. kesän ajaksi sopimus erikseen -> epävarmuus.

Onnistunut: nuoret alkaneet itse ottaa etsiviin yhteyttä, laaja yhteistyöverkosto toimiva. Haastavaa on ollut työmuodon hakeminen alueelle sopivaksi. Työtä aloitettiin enemmän sosiaalipuolen ja työllistämistoimien näkökulmasta yksilötyötä korostaen. Tässä työmuodossa on noussut haasteeksi se, että yksilömuotoinen työ tavoittaa vain pienen osan avun tarvitsijoista. Työtä on siirretty enemmän ehkäisevän toiminnan ja nuorisotyön puolelle, jotta tavoitettavuus paranee. Tämä laajemmin suunnattu työskentely näyttää olevan tehokasta.

Haastavaa on pitkät välimatkat eri palveluihin. Omalla paikkakunnalla ei ole peruskoulun lisäksi muuta opiskelupaikkaa, joten täytyy lähteä kauemmaksi mikä saattaa osalle nuoresta tuntua vaikealle ja ylivoimaiselle.

Haasteita työhön tuo se, että on monia nuoria, jotka tulevat uudestaan ja uudestaan asiakkaiksi. Mielen-terveysongelmat ovat yksi syy työn haastavuuteen ja yhteistyö ei kaikkien tahojen kanssa toimi kunnolla.

Yhteistyöni koulukuraattorin kanssa toimii mainiosti ja hänen kauttaan onkin tullut pari uutta asiakasta. Yhteistyö ei tällä hetkellä suju työkärin kanssa. Tässä haastetta.

MTT-palvelut ovat erinomaisesti saavutettavissa.

Haastavaksi on osoittautunut vuolaan asiakasvirran hallinta ja ohjailu tarkoituksenmukaisesti palveluihin. Runsaat ilmoitukset raamittavat työtä ja hetkellisesti nuoret joutuvat "odottamaan omaa vuoroa". Aktiiviset nuoret pärjäävät palvelujärjestelmässämme, mutta useasti etsivän nuorisotyön tavoittamalla nuorilla on pulmia elämänhallinnassa, jolloin palvelujen saavutettavuus ei ole enää itsestään selvyyttä. Työmuoto on hyvin lähellä käsitettä "outreach socialwork".

Yhtenä vahvuutena on ollut etsivän nuorisotyön koordinoima Time-Out toiminta. Yhteistyö puolustusvoimien kanssa on sujunut mallikkaasti ja kaikki etsivät ovat osallistuneet sekä aluetoimiston järjestämiin tarkastuksiin (1 krt/kk) että kutsuntoihin. Kutsunnoissa kaikki nuoret miehet on kohdattu.

Vahvuudeksi on osoittautunut ylpeydenaiheemme asiakasrekisteri, joka on tilattu ohjelmistotalolta etsivien nuorisotyöntekijöiden käyttöön. Asiakkaat saavat sinne myös tunnukset, joilla he pääsevät tarkastelemaan esim rekisteriin tallennettuja asiakirjoja (vuokrasopimus, koulutodistus...). Työntekijöiden näkökulmasta asiakasrekisteri on parantanut tavoittamisprosenttia, koska nuoren tavoittelusta on tullut systemaattisempaa. Tällä hetkellä on käynnissä pilotointi, jonka tavoitteena on saada suurimmista oppilaitoksista ilmoitukset keskeyttäjästä suoraan sähköisesti asiakasrekisteriin. Toistaiseksi näyttää siltä, että pääsemme laajentamaan käytäntöä, koska kaikki on sujunut hyvin.

Nuoret - Onnistumiset ja vastoinkäymiset

Kunnassamme on pieneksi syrjäiseksi paikkakunnaksi vielä monet palvelut tallella ja yhteistyö on sujunut erittäin hyvin yhteistyötahojen kanssa, myös useamman toimijan verkostotyö on ollut onnistunutta.

Esimerkkinä kerron nuoresta, jonka opinnot keskeytyivät syksyllä masennuksen takia. Hän palasi tänne kotiinsa ja minuun otti yhteyttä psykiatrinen sairaanhoitaja. Saadaksemme nuoren liikkeelle kotoa ja sängystä ohjasin hänet Nuorten työpajalle, jossa hän kävi 2x viikossa. Tapasin hänen kanssaan viikottain ja keskityimme mm. vuorokausi-rytmin ja jaksamisen parantamiseen. Nuorten työpajan yksilövalmentajan ja asiakkaan kanssa mietimme yhdessä asiakkaan jatko-opiskelu mahdollisuuksia. Opiskelemaan palaaminen jännitti, nuorella on ollut muistihäiriötä johtuen lapsuuden vammasta. Rohkaisimme miettimään mahdollisuutena opintoja erityisammattioppilaitoksessa, josta nuori innostui kovasti (aiemmin tätä ei oltu hänelle esitettykään!) ja koki, että se on hänen polkunsaa. Nuorten työpajalla hän ei halunnut jatkaa, mutta syksyn aikana sain hänet rohkaistumaan käymään torstaisin pitämässäni Nuorten Tuvalla, jossa hän tutustui muihin nuoriin ja se on näkynyt todella paljon hänen voinnissaan. Psykiatrinen hoitopuoli jatkoi myös hänen kanssaan, mutta tuen tarve on vähentynyt ja nuori itse sanonut voivansa jo paljon paremmin. Nyt menemme hänen kanssaan tutustumaan Luoville Ouluun ja sinne hän aikoo hakea opiskelemaan. Innostuneena hän on myös lähdössä kanssani ja toisen ikäisensä nuoren kanssa Oulunkaaren alueen etsivien ja nuorten yhteiseen Nuotta-valmennukseen. Hänen kanssaan työskentely alkoi siis syksyllä ja jatkuu yhä, mutta nostin hänet esimerkiksi, koska hänessä kuntoutuminen on näkynyt hyvin selkeästi.

Osalle nuorista on löytynyt selkeä polku, johon olemme voineet vaikuttaa.

Nyt myös aikuisopiskelijoiden osalta on herätty huomaamaan, että hekin tarvitsevat etsivän nuorisotyön apua.

Nuoret ovat enenevässä määrin itse ottaneet yhteyttä suoraan meihin.

Lisäksi huomioitavaa on, että ulkopaikkakunnalta olevat vanhemmat ottavat meihin yhteyttä, kun lapset ovat tulleet opiskelemaan kaupunkiin. TV-näkyvyys nuorisotakuun sekä etsivän nuorisotyön tiimoilta on tuonut yhteydenottoja runsaasti.

Mielenterveys-päihdenuoren, joka on lastensuojelun jälkihuollossa, saaminen todellisen avun piiriin voi olla vaikeaa. Pakkohoidon kriteeri ei täyty, mutta jatkuvasti nuorella on halu päästä osastolle ja toisinpäin sitten osastolta kotiin. Esiintyy itsetuhoisuutta. Pallotellaan kuka maksaa, vaikka nuori hyötyisi turvallisesta paikasta, jossa aikuiset aina läsnä helpottamassa pahaa oloa.

Olemassa olevat palvelut ovat helposti löydettävissä ja saatavissa, mutta palvelurakenteissa on puutteita, kuten esim. toimintakyvynkartoittamiseen tarvittavat palvelut puuttuvat melkein kokonaan. Esimerkkinä nuori joka terveydellisistä syistä tipahtaa koulusta, eikä ole täysin työkykyinen ja tarvitsisi perusteellisen ja pidempi aikaisen seurannan voinnista, jotta oikea toimintamuoto löytyisi (kuntouttava työtoiminta vs. työkokeilu). Kiistaa siitä että onko nuori tarpeeksi työkykyinen mm. kuntouttavaan.

Onnistumisen tunteita tulee pienistä asioista ja usein palveluun ohjatut nuoret eivät enää palaa asiakkaiksi.

Vastoinkäyminen:

Haastavaa on ollut saada nuoret suostumaan yhteistyöhön.

Suurin onnistuminen: nuoren nostaminen pois sängystä ja saaminen opiskelemaan ammattikorkeakouluun.

Nuorten kanssa harrastaminen ja asiointit eri toimipisteissä.

Nuoret kokevat työntekijät luotettaviksi, joille voi kertoa kaikki omat asiat

Nuoria ohjautunut työpajalle harjoitteluun jonka jälkeen myös palkkatuelle

Lyhyen otannan perusteella suurella osalla paikallisista syrjäytyneistä nuorista on olemassa omahalu päästä elämässä eteenpäin. Juuret kotikunnassa ovat kuitenkin syvällä ja lähteminen muualle vaikeaa. Syrjäisen paikkakunnan vähäiset palvelut ja sosiaalisten kontaktien vähyys passivoivat nuoria. Internet näyttelee suurta osaa korvikkeena sosiaalisille suhteille.

Meillä on ollut vuoden aikana hienoja pienempiä kuin suurempiakin (kaikki yhtä tärkeitä) onnistumisia ja nuorilla on ollut uskallusta lähteä kulkemaan oman näköisellä polullaan omien tavoitteidensa mukaisesti. On ollut uskallusta lähteä pois kotiseuduilta tavoittelemaan omia unelmia, jos niiden toteuttaminen ei ole ollut mahdollista. Ohjaajana olen erittäin iloinen, että nuoret joilla asiat eivät olekaan menneet ihan suunnitelmien mukaan ovat uskaltaneet palaamaan ja yhdessä ollaan mietitty suunnitelma b:tä.

Haasteita on ollut nuorten sitouttamisessa päihdepalveluihin ja näitä palveluita ei ole ollut myöskään helppo löytää.

Järjestöjen ja yritysten mielenkiinto ja into auttaa ja olla mukana on ilostuttanut suuresti. Kesätyö paikkojen jaossa paikalliset yhdistykset ja yritykset ottavat yhteyttä Etsivään, jonka listoilla olevia nuoria he haluavat palkata/työllistää. Useampana kesänä useita nuoria on työllistynyt tätä kautta, työpaikat arvatenkin on tullut tarpeeseen.

Toisen asteen oppilaiden koulun käynnin tukeminen on ollut suuressa roolissa, kuraattorien kanssa tehtävä yhteistyö on arvokasta. Etsivä nuorisotyö on otettu osaksi palveluita ja koetaan tärkeäksi.

Erään nuoren tarina:

Nuorella oli lukio käytynä hyvin arvosanoin. Koti olot eivät olleet parhaat mahdolliset. Nuori asui isänsä kanssa äidin muutettua pois perheen luota useita vuosia sitten. Nuori koki asuvansa itsenäisesti vaikkakin asui isänsä kanssa, koska yhteyttä toisiin ei ollut. Hylätyksi tulemisen tunne oli päällimmäinen, joka vaikutti kaikilla elämän osa-alueilla... Oli lipsahtanut elämästä useita vuosia tekemättä yhtään mitään, välillä kavereita tapaillen ja kokeillessa rajoja varjoisemmilla puolilla elämää...

Perheen vanhin sisar otti Etsivään yhteyttä ja kertoi huolen. Sain kuin sainkin nuoreen yhteyden ja tapailimme muutamia kertoja tilanteen kartoittamiseksi.

Kuinka ollakkaan sain hänet kokeilemaan lähialueen oppilaitosta ja siellä hän viihtyi koko lukuvuoden ja sai arvokkaat pisteet yhteishakua ajatellen sekä arjen rullaamaan niin kuin pitää. Tämä nuori on äärimmäisen lahjakas. Hän ikäänkuin heräsi uudelleen eloon ja opiskelee tällä hetkellä haaveammattiinsa joka oli ollut useita vuosia unholassa.

Päällimmäisenä pitkäaikaistyöttömien työllistyminen. Päihde/mielenterveysongelmien saaminen hallintaan.

Uuden positiivisen suunnan saaminen elämään ja onnistumisen kokemuksen kerääminen yhdessä. Myös pitkään roikkuneita opintoja olemme saaneet päätökseen ja ne on olleet todellisia ilonhetkiä.

Vastoinkäymisinä jäi eniten mieleen oppilaan erottaminen yllättäen ja tapa miten se kerrottiin. Tieto ei koululla kulkenut ja päätös oli tehty vaikka oppilas oli korvaamassa sovitusti poissaoloja muiden oppilaiden harjoittelun aikana.

Tietenkin se, että nuoret ovat ottaneet minut hyvin vastaan paikkakunnallani.

Asiakastapauksia

1.

Olemme huomanneet työssämme kuinka tärkeää on olla aidosti kiinnostunut nuoren tilanteesta. Ennakkoluulojen ja asiakkaiden kategorisoimisen sijaan pitäisi muistaa ottaa jokainen asiakas yksilönä, eikä lyödä leimaa otsaan ennen ensimmäistä tapaamista. Toisaalta pitkien asiakkuuksien kanssa pitäisi osata hakea vaihtoehtoisia ratkaisuja nuoren tilanteeseen, eikä vain hakata päätä kovin montaa kertaa samaan seinään. Tästä olemme saaneet hyvän muistutuksen erään nuoren miesasiakkaan kohdalla:

Olemme työskennelleet em. miehen kanssa noin kaksi vuotta saadaksemme hänelle asiat siihen järjestykseen, että olisi valmis toimimaan omillaan. Tässä prosessissa ovat olleet kiinteästi mukana mt-toimisto, poliisi, asuntotoimisto, velkaneuvonta, edunvalvoja, päihdetyöntekijä, kuntouttava työtoiminta, työpaja sekä useampia eri oppilaitoksia. Voisi kuvitella, että tällä porukalla kaveri saataisiin takaisin opintojen pariin ja saamaan ammatin. Toisin kuitenkin kävi. Olemme käyneet asiakkaan kanssa todella monisäikeisen ja vaihderikkaan tien tähän päivään, jolloin vihdoinkin olemme saaneet psykiatriselta lääkäriltä lausunnon kehitysvammasta, joka vaikuttaa asiakkaan toimintaan siinä määrin, ettei tule selviytymään elämästä omin avuin. Tämä lausunto aukaisi portit niiden palveluiden piiriin, joita kehitysvammainen nuori tarvitsee!

2.

Asiakkaana on noin 20 -vuotias tyttö. Asiakkaaksi hän on ohjautunut pariin kertaa ammattiopiston kautta työpajalle suorittamaan rästiin jääneitä opintojaan poissaolojen takia. Hän sai pajajakson aikana tehtyä koulutehtäviään ja kokeita hyvällä menestyksellä. Nuori vaihtoi ammattiopiston linjaa ja nyt on meneillään toinen koulutusala samassa oppilaitoksessa. Jakson loputtua kouluasiat menivät hetken aikaa hyvin, mutta hetken päästä koululta ilmoitettiin lisääntyvistä poissaoloista.

Etsivien tuki tällä hetkellä on ollut yrittää löytää ratkaisua koulunkäynnin pulmiin, saada nuori nainen ymmärtämään oman toiminnan sekä itsestä lähtevän motivaation tärkeyttä. Viikottaiset tapaamiset, tarvittaessa tuki kouluun olemalla opettajien kanssa yhteydessä sekä nuoren kuunteleminen ovat tällä hetkellä motivoimassa nuorta eteenpäin. Nuorelle on tarjolla mielenterveystoimiston palveluja, joissa hän on kulkenut omatoimisesti. Avopuoliso on myös ollut asiakkaana, löytänyt oman alansa sekä opiskelee parhailaan, joten hänen esimerkki ja toiminta vaikuttaa myös suuresti tähän prosessiin nuoren kanssa.

Tieto etsivästä nuorisotyöstä on lisääntynyt luokkakierrosten ja muun mainostamisen myötä entisestään. Etsivä nuorisotyö tunnetaan kunnassa jo todella hyvin ja yhteistyötahot ohjaavat nuoria etsivän työn pariin. Yhteistyö toimii myös toisinpäin. Etsivä nuorisotyö on löytänyt paikkansa kunnan peruspalveluissa ja palvelurakenteessa.

Nuorten vanhemmilta on tullut positiivista palautetta etsivästä nuorisotyöstä ja työntekijöiden hyvistä palveluohjaustaidoista. Onnistumisia on tullut mm. nuorten saamien jatko-opiskelupaikkojen myötä. Taustalla on voinut olla useita aikaisempia keskeytyksiä, epäonnistumisia pääsykokeissa tai vaikeuksia kiinnittyä kunnolla opintoihin.

Joillakin nuorilla on edelleen alhaista motivaatiota ottaa omaa elämäänsä haltuun ja sitoutua heille tarpeellisiin/suunniteltuihin toimenpiteisiin. Näiden nuorten asiakkuudet ovat yleensä pitkäkestoisia.

Yhden nuoren kanssa on työskennelty jo ennen etsivän nuorisotyön aloittamista. Häntä ei ole peruskoulun jälkeen saatu sijoittumaan mihinkään. Edelleen hänen kanssaan tehdään töitä ja toivotaan, että ensi vuonna voitaisiin sitten kirjoittaa tästä "menestystarina" tänne. :D

Yhdelle nuorelle saatiin hommattua oma asunto, tarvittavat huonekalut ym. asumiseen liittyen ja nuori vielä liikkeelle muiden ihmisten keskuuteen.

Uutta ammattia opiskelemaan haluavan nuoren vahvuuksien löytäminen, motivoiminen ja hänen voimaantumisen tätä kautta.

Pääsykokeisiin valmistautuminen etsivän avulla ja opiskelupaikan saaminen loistavin tuloksin

Kuluneeseen vuoteen mahtuu monenlaista tarinaa ja kokemusta. Pari esimerkkiä:

1) Toisenasteen ammattiopiston kuraattori ilmoitti, että kaksi nuorta miestä (veljeksiä), ovat olleet poissa jo lähes kuukauden ilman mitään pätevää syytä. Heidän opintonsa olivat loppusuoralla. Pojat olivat myös sosiaalitoimen asiakkaita, elikkä myös sinne oli mennyt tieto poissaoloista. Teimme kotikäynnin poikien luo yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Pojat asuivat äidin luona, myös äiti oli väsynyt tilanteeseen. Keskusteltuamme poikien kanssa sovimme, että olemme yhteydessä oppilaitoksen opinto-ohjaajaan ja selvitämme hänen kanssaan heidän opiskelun jatko mahdollisuuksiaan. Otimme yhteyttä opinto-ohjaajaan, pojille tehtiin henkilökohtaiset opintosuunnitelmat. Seuraavaksi sosiaalitoimen kanssa neuvoteltiin toimeentuloasioista ja hommattiin pojille linja-auto matkakortit, näin myös kulkeminen kouluun varmistettiin. Ensimmäisenä koulupäivänä veimme pojat koululle asti. Pidimme säännöllisesti yhteyttä puhelimitse heihin. Poikien koulunkäynti alkoi sujumaan ja on todennäköistä, että he valmistuvat ammatteihinsa ajallaan.

2) Eräs nuori mies otti itse meihin yhteyttä, hänellä oli moni asia huonosti. Hän oli keskeyttänyt koulun, ottanut pikavippejä, tehnyt rikkeitä (odotettavissa tuomio), asunto uhkasi mennä vuokranmaksu rästien takia alta, hänellä oli myös mielenterveysongelmia (kävi säännöllisesti terapiassa).

Ohjasimme hänet sosiaalitoimeen, selvittämään raha-asioita. Olimme mukana hoitoneuvottelussa terapiayksikössä. He suosittelivat pojalle laitostuntoutusta, mutta hän vastusti sitä kovasti.

Pidimme poikaan säännöllisesti yhteyttä ja hän myös kävi toimistolla usein keskustelemassa ja kysymässä neuvoja.

Viimein hän oli valmis kokeilemaan laitostuntoutusta. Hän pyysi meitä myös sinne, osallistumaan hoitoneuvotteluun "henkiseksi tueksi" näin hän asian ilmaisi. Myöhemmin poika siirtyi osastolta tuetun asumisen piiriin. Olimme häneen säännöllisesti yhteydessä. Hänen kuntoutumisensa eteni hyvin ja pian hän jo suunnitteli opintojen jatkamista. Ehkä siihen vielä kuluu aikaa, mutta hänen perusasiansa ovat kunnossa.

Tässä yksi onnistunut esimerkki:

20 -vuotias mies, jolla opiskelu katkolla ja haluaa töihin. Sairastaa Crohnin tautia, jonka vuoksi ei ole saanut työpaikkaa, vaikka motivoitunut ja käynyt useassa haastattelussa. Ohjataan työkokeiluun, jonne itse sanoo menevänsä kuukaudeksi ja saavansa sen jälkeen oikean työsuhteen ja onnistuukin tavoitteessaan. Saa työkokeilupaikasta useamman kuukauden mittaisen työsopimuksen.

Moni nuori on saanut avun hyvin pienestä sillä, että yhdessä on haettu tietoa siitä, minne on mahdollista hakeutua töihin tai opiskelemaan. Motivoituneet nuoret, joilta on puuttunut vain hieman tietoa tai taitoa, ovat saaneet avun ja päässeet etenemään elämässään.

Vaikein tilanne on niillä nuorilla, jotka kärsivät mt-ongelmista. Kuntoutuminen on vaikea prosessi ja apua pitäisi saada varhaisemmassa vaiheessa.

Kaikkien nuorten tilanne ei ole helppo, minulla on asiakkaana 25-vuotias nuori. Hän on käynyt ammattikorkeakoulun, mutta ei ole sen jälkeen ollut työelämässä juuri laisinkaan. Tällä hetkellä hän on osa-aika eläkkeellä eikä koe olevansa mitenkään vointinsa puolesta työkykyinen. Hän on erittäin yksinäinen eikä ole oikein ketään kenen kanssa jutella asioista mitkä painavat. Hän näkee mielenterveyshoitajaa kerran kuussa ja se on lähes ainoa hetki, jolloin hän pääsee puhumaan mitä hänen mielessään liikkuu. Olen yrittänyt etsiä hänelle vertaistukiryhmää yksinäisyyteen liittyen. Hänen ikäiselleen tällaisia ryhmiä ei ole tarjolla.

Eräs nuori oli ollut pitkään kotona peruskoulun jälkeen, jolloin hänelle oli muodostunut vahva rooli perheen muiden lasten hoitajana. Perheessä oli tapahtunut paljon arjen tasapainoa vaikeuttavia asioita muuttamien vuosen aikana, josta aiheutuen äiti oli eläköitynyt. Nuori hakeutui itse etsivän nuorisotyön piiriin, koska toivoi muutosta elämässään.

Toimeentulotuen hakeminen ja sen myöntäminen motivoi nuorta järjestelemään omaa elämää laajemminkin. Hän pystyi tekemään itselle tärkeitä hankintoja, jotka edesauttoivat elämänlaatua. Hän innostui työhön tutustumisen jälkeen työkokeilun ja nyt hän hakee omaa asuntoa. Pienellä tsemppauksella voi saada isoja muutoksia ihmisen elämässä.

Avoin palaute

Etsivän nuorisotyön täydennyskoulutusta toivoisin tänne pohjoiseenkin. Joka tapauksessa lisää koulutusta erityisesti erilaisiin työmenetelmiin, joita näiden haasteellisten nuorten kanssa käyttää. Tätä lomaketta voisi kyllä kehittää yksinkertaisemmaksi. Lisäksi toivoisimme, että vuosiluvut muutettaisiin kyselyssä ajan tasalle.

Etsivän nuorisotyöntekijäin täydennyskoulutusta toivotaan ja siten, että sitä on ympäri valtakuntaa. Useimmissa kunnissa kun on tämä ns. "ulkonaliikkumiskielto" toisin sanoen kovinkaan kauaksi ja maksullisiin koulutuksiin ei päästä. Etsivän työn tärkeyttä esille valtakunnallisesti ja paikallisesti.

Etsivän nuorisotyön indikaattorin/reiden tuottaminen hyvinvointikertomuksen pohjaksi. Seuranta ohjelmaan (parents) tulee nopeasti täyteen 50 tekstiviestiä tai puhelua jonka jälkeen ei voi kirjata tietoja

Mielestäni Parent-ohjelma on erittäin vaikeakäyttöinen ja vanhanaikainen systeemi. Toivoisin siihen päivitystä.

Jonkinlainen kirjausohjelma, rekisteriohjelma (?) tilastointiakin silmällä pitäen, olisi jossain kohtaa hyvä olla. Semmoinen, jota nuorten kanssa yhdessä voisi täyttää. Parempi kuin Excel-pohjainen Parentti, joka on epäkäyttäjävastainen ja jäänyt sen vuoksi käyttämättä.

Säännölliset koulutukset/tiedotukset ajankohtaisista asioista/ muutoksista kentältä olisi tervetulleita, että olisi jatkuvasti ajanhermolla kun nuoria ohjaa, paljon on nytkin koulutuksia ja tiedotuksia, mutta saattaapi olla joskus tuurissaan, että saa kutsun tai huomaa jonkun hyvän koulutuksen. Ja itse kun työskentelee tässä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun välimaastossa on työ välillä yksinäistä eikä pääse osallistumaa/saa tietoa alueellisista päivärallisemmista etsivien tapaamisista/koulutuksista.

Mielenterveyspuolen koulutukset tervetulleita.

Menetelmät kuten voimauttava valokuvaus jne. kiinnostaa kovasti.

Työnohjausta en vielä ole saanut, sen koen tärkeäksi. Tiiviimpi yhteistyöverkosto, jossa myös terapiakeskus olisi mukana. Tiedon kulku ja toimenpiteet tulisi kaikille selville.

Työskentelemme päivittäin nuorten kanssa, joilla on jonkin asteisia mielenterveysongelmia. Näistä ongelmista tietäminen auttaisi ymmärtämään nuorten käyttäytymistä ja reagoimaan niihin tilanteisiin oikealla tavalla. Mielestämme koulutuksissa tulisi painottaa enemmän psyykeen merkitystä nuoren hyvinvointiin ja käyttäytymiseen. Mielenterveysseuran järjestämä koulutus Oulussa oli hyvä esimerkki siitä, millaista koulutusta tulisi olla enemmän. Tiukkaa faktaa turhan haaveilun sijasta!

Ymmärrämme hyvin, että toiminnan rahoittamisen kannalta on oleellisen tärkeää olla mittareita toiminnan todentamiseen. Olisi kuitenkin pohdinnan paikka, kuinka määrien ohella pystyttäisiin mittaamaan ohjauksen laatua suhteessa asiakkuuksien haastavuuteen. Mielestämme meidän asiakkuudet ovat vuosi vuodelta tulleet haastavimmiksi, jolloin käytetty työpanos ei näy niinkään asiakasmäärissä vaan käytetyissä tunneissa asiakasta kohden. Kuinka tätä sitten mittaisi? Meillä ei tähän ole vastausta, mutta olisi ehkä pohdinnan paikka!

ps. asiakkuuksien kestosta tätä ei ainakaan voi havaita.

Etsivän nuorisotyön läänin päivät (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu) ovat olleet todella antoisia ja hyödyllisiä mm. verkostoitumisen ja virkistymisen näkökulmasta. Kysely on mielestämme edelleen liian yksityiskohmainen ja siihen vastaaminen vie kohtuuttoman kauan aikaa.

Olemme itse olleet aktiivisia toiminnan kehittämisen suhteen, teemme mm. tiivistä yhteistyötä Oulunkaaren kuntien (Simo, Pudasjärvi, Utajärvi ja Vaala) etsivien työntekijöiden kanssa, esim. Virta-hankkeen oppilaitosyhteistyön teemaryhmä (2011-2013) ja nuorisokeskusten tarjoama nuottavalmennus etsivän työn nuorille.

Työkenttä on vaativa ja olen huomannut, että mielenterveys- ja päihdetyön osaamisesta olisi etsivällä työllä tarvetta

TE -hallinnon sisäinen sekamelska näkyy huolestuttavasti etsivässä työssä. Mitä lisäosaamista tulevaisuudessa tarvitaan, että voimme auttaa tehokkaasti nuoria työelämään TE -toimistojen ajaessa alemmas palveluun?!

Toivoisin saavani enemmän koulutusta mielenterveyteen liittyvissä asioissa, koska mielenterveyspalvelut eivät ole helposti saatavilla ja useilla asiakkailla on mielenterveydellisiä ongelmia.